

مختصر ادبیات

۲۴

یکی ارموی مرد شهنامه دان جشن نامه چهل و پنج سالگی دکتر سجاد آیدنلو

به کوشش: رضا غفوری

ناشر: نشر ادبیات | امور هنری: استودیو "هاما" | نوبت و تاریخ چاپ: اول، پاییز ۱۴۰۴
چاپ و صحافی: چاپخانه بوستان کتاب | شمارگان: ۲۰۰ نسخه | قیمت: ۱,۴۸۰,۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۸۲۴۲-۰-۸

نشر ادبیات: قم، خیابان دورشهر، خیابان سمیه، پلاک ۱۵ | کدپستی: ۳۷۱۵۸ / ۱۵۹۳۱
تلفن ۰۹۱۹۶۱۴۸۶۵۱ | ۰۹۱۲۲۵۱۹۹۰۱

حق چاپ و انتشار مخصوص و محفوظ نشر ادبیات است
نشر الکترونیکی اثر بدون کسب اجازه کتبی از نشر ادبیات ممنوع است.

مرکز پخش: تهران: خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، شماره ۳۳، پخش دوستان

تهران: خیابان انقلاب، ابتدای خیابان دانشگاه، کتابفروشی توس

مشهد: پردیس کتاب

مرکز فروش

قم: کتابفروشی کتاب شهر (چهارراه شهدا)

عنوان و نام پدیدآور: یکی ارموی مرد شهنامه دان (جشن نامه چهل و پنج سالگی دکتر سجاد آیدنلو) / به کوشش رضا غفوری.

مشخصات نشر: قم: انتشارات ادبیات، ۱۴۰۴.

مشخصات ظاهری: ۱۲۲۰ ص.: مصور (رنگی)، نمونه (رنگی).

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۲۳۱-۶-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: آیدنلو، سجاد، ۱۳۵۹ - -- یادنامه ها

موضوع: فردوسی، ابوالقاسم، ۳۲۹ - ۴۱۶ ق. شاهنامه -- نقد و تفسیر

موضوع: Ferdowsi, Abolqasem. Shahnameh -- Criticism and interpretation

موضوع: ادبیات فارسی -- مقاله ها و خطابه ها

Persian literature -- Addresses, Essays, Lectures

محققان -- ایران

Scholars -- Iran

شعر فارسی -- قرن ۴ ق. -- تاریخ و نقد

Persian poetry -- 10th century -- History and criticism

شناسه افزوده: غفوری، رضا، ۱۳۶۰ -، گردآورنده

رده بندی کنگره: CT۱۸۸۳

رده بندی دیویی: ۹۲۰/۰۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۹۹۱۹۱۱۹

مکتبہ ادبیات

یکی از مومنین شہنامہ دان

جشن نامہ چهل و پنج سالگی دکتر سجاد آیدنلو

به کوشش:
رضا غفوری

فهرست

۱ مقدمه

۹ سال شمار زندگی و کتاب شناسی دکتر سجّاد آیدنلو (تا شهریورماه سال ۱۴۰۳)

مقالات، یادداشت ها و اشعار درباره دکتر سجّاد آیدنلو/۴۳

۴۵ فرزند صالح آذربایجان و ایران
دکتر ژاله آموزگار (عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی، تهران)

۴۶ پایگاه هزارساله شاهنامه در آذربایجان؛ از قطران تا آیدنلو
دکتر حسن انوری (عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی، تهران)

۴۸ به جای قدرشناسی استاد دکتر آیدنلو
دکتر سعید حمیدیان (استاد بازنشسته دانشگاه علامه طباطبائی، تهران)

۵۰ از دانش آموز دبیرستان تا استاد دانشگاه
دکتر جلال خالقی مطلق (استاد بازنشسته دانشگاه هامبورگ و مصحح و محقق شاهنامه، آلمان)

۵۲ سجّاد آیدنلو، یک شخص، یک مکتب!
دکتر جواد رنجبر درخشیلر (دانش آموخته علوم سیاسی و شاهنامه پژوه، تبریز)

۶۰ هر لحظه زندگی آیدنلو، سرشار از عشق به شاهنامه و ایران
علی دهباشی (مدیرمسئول و سردبیر مجله بخارا، تهران)

۶۱ دفاع از آیدنلو دفاع از ادبیات ایران
دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی (استاد دانشگاه تهران، تهران)

۶۲ سجّاد آیدنلو؛ تبلور توأمانی علم، اعتدال و ایران دوستی
دکتر علی اشرف صادقی (عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی، تهران)

۶۴ سجّاد آیدنلو، یکی از دانشی پژوهندگان روزگار
دکتر میر جلال الدین کزازی (استاد بازنشسته دانشگاه علامه طباطبائی، تهران)

۶۵ پیغام فردوسی حکیم به دکتر سجّاد آیدنلو!
دکتر سعید سلیمان پور (مدرس دانشگاه و شاعر، اورمیه)

۶۸ همسفر با شاهنامه: قصیده‌ای در گرامی داشت دکتر سجّاد آیدنلو
دکتر علی شجاع (شاعر، اورمیّه)

۷۰ دوربای
حمید واحدی (شاعر، اورمیّه)

مقالات تحقیقی ۷۱

۷۳ شروین دستی: بازسازی یک داستان کهن پارسی
یاکو همن-آنتیلا/ ترجمه دکتر محمود حسن‌آبادی (دانشیار بازنشسته دانشگاه سیستان و بلوچستان، سوئد)

۹۵ سیاوش بوختار: از ایزدان گیاهی تا هرمزدبغ مانوی
(بُن‌مایه‌های شکل‌دهنده شخصیت سیاوش شاهنامه)
دکتر حمیدرضا اردستانی رستمی (عضو هیئت علمی دانشگاه علوم و تحقیقات، تهران)

۱۷۴ نقد و بررسی زرّین‌قبانامه بر اساس دست‌نویس نویافته «ف»
دکتر صادق ارشی (پژوهشگر متون حماسی، همدان)

۱۹۸ مجسمه هندی فردوسی
امیر ارغوان (شاهنامه‌پژوه، تهران)

۲۱۵ ستیز کیهانی در اساطیر ایرانی
دکتر ابوالقاسم اسماعیل‌پور مطلق (عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی، تهران)

۲۲۸ ارتباط فرهنگی میان شرق و غرب در سایه جنگ و همزیستی در قرون وسطی
دکتر حسین اسماعیلی (استاد دانشگاه استراسبورگ، فرانسه)

۲۴۵ زرّین‌نامه: متنی فارسی از پندهای حکمای پیشین و درباره جشنهای ایرانیان
احتمالاً از اواخر قرن چهارم هجری
دکتر محمد افشین‌وفایی (عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، تهران)

۲۶۰ یادداشتی بر دو واژه روس و روسیه (متون حماسی و تاریخی و جغرافیایی)
دکتر داریوش اکبرزاده (عضو هیئت علمی پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری کشور، تهران)

۲۶۸ ساختار داستانی روایت گورانی برزو و رستم
دکتر آرش اکبری مفاخر (پژوهشگر ادب حماسی ایران، مشهد)

۳۰۰ صورت و سیرت نسخه‌های خطی و اهمیت آن در مطالعات اسلامی
دکتر اکبر ایرانی (مدیر موسسه پژوهشی میراث مکتوب، تهران)

۳۱۷ احوال و اشعار شهاب مؤید سمرقندی (سراینده سده ۶ق)
دکتر بهروز ایمانی (نسخه‌شناس و پژوهشگر کتابخانه مجلس شورای اسلامی، تهران)

۳۵۷ نقد آرای پژوهشگران درباره یکسان‌انگاری کمبوجیه با کاوس و طرح نظریاتی دیگر
دکتر علی اصغر بشیری (پژوهشگر زبان و ادبیات فارسی، تهران)

۳۷۳ سر از باد توران برافراختن
شاکله تورانیت (توران‌نگری) و ایرانیت (ایران‌نگری) در شاهنامه
با طرح نمونه‌ای از کاربرد مفهومی «توران» بنابر معنی لغوی و پیشینه روایی آن در شاهنامه
دکتر مهری بهفر (مصحح و محقق شاهنامه، تهران)

- ۳۹۰ تأملاتی در باب بدن اهریمن و دیوان
دکتر محمد بیانی (پژوهشگر متون حماسی، مشهد)
- ۳۹۸ گره‌گشایی از چند بیت دیوان کبیر
دکتر سعید پورعظیمی (عضو هیئت علمی دانشگاه بوعلی سینا، همدان)
- ۴۰۹ خاقانی و فلکی شروانی
دکتر محمدرضا ترکی (عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، تهران)
- ۴۱۶ نوبارانی در زمانه زو طهماسب
دکتر محمود جعفری دهقی (عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، تهران)
- ۴۲۱ مردم، فردوسی و شاهنامه (ذیلی بر فردوسی‌نامه)
دکتر محمد جعفری (قناتی) (عضو شورای عالی علمی مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی، تهران)
- ۴۴۵ از صله محمودی تا وعده پدری (نگاهی به شکایت‌نامه صهبای آشتیانی)
دکتر یدالله جلالی پندری (عضو هیئت علمی دانشگاه یزد، یزد)
- ۴۵۳ سعدی خوانی در پرتو شاهنامه‌پژوهی
(بخشی نمونه‌وار در روش‌داشت دو سه نکته دستوری و لغوی در گلستان)
جویا جهان‌بخش (پژوهشگر متون ادبی و دینی، اصفهان)
- ۴۷۹ اسفندیار
مصطفی جیحونی (مصحح و محقق شاهنامه، اصفهان)
- ۴۹۲ بوطیقای گفتگو در سنت ادبی کردی گورانی
دکتر بهروز چمن‌آرا (رئیس انستیتوی بین‌المللی مطالعات جوامع کردی، گوتینگن، آلمان)
- ۵۱۵ معرفی و تصحیح منظومه پهلوانی «بهمن و فرامرز» ملا نوشاد
دکتر سید آرمان حسینی آباریکی (پژوهشگر ادب پهلوانی کردی، صحنه، کرمانشاه)
- ۵۵۰ دو یادداشت شاهنامه‌شناسی
دکتر ابوالفضل خطیبی (عضو هیئت علمی فقید فرهنگستان زبان و ادب فارسی، تهران)
- ۵۵۷ عذرا و سمیلان: تأملی دیگر در دو بیت بحث‌برانگیز از بوستان سعدی
دکتر یاسر دالوند (عضو هیئت علمی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی، قزوین)
- ۵۶۳ داریوش هخامنشی: تبار آریایی یا ایرانی؟
دکتر تورج دریایی (استاد تاریخ ایران باستان، دانشگاه کالیفرنیا، ارواین، آمریکا)
- ۵۶۸ پشنگ در شاهنامه و متون روایی
دکتر بهمن دمشقی خیابانی (عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز)
- ۵۷۲ درباره واژه «ساد» و چگونگی راه یافتن آن به شاهنامه
مسعود راستی‌پور (پژوهشگر زبان و ادبیات فارسی، مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب، تهران)
- ۵۷۹ شرحی قدیمی بر دیوان خاقانی (ختم‌الغرایب خواجگی گیلانی)
دکتر مهدی رحیم‌پور (عضو هیئت علمی فرهنگستان زبان و ادب فارسی، تهران)
- ۵۹۶ اسطوره درخت مؤوین
دکتر وحید رویانی (عضو هیئت علمی دانشگاه گلستان، گرگان)

- نام سه قيصر در پادشاهی شاپور ذوالاكتاف در شاهنامه ۶۰۷
دکتر زاگرس زند (پژوهشگر ایران شناسی، تاریخ و شاهنامه، کرج)
- اسبی که یزدگرد گناهکار را کشت ۶۱۶
دکتر علیرضا شاپور شهبازی/ ترجمه دکتر شهرام جلیلیان (عضو هیئت علمی دانشگاه شهید چمران، اهواز)
- قدیمیترین منابع ذکر شعر سلمان ساوجی در قرن هشتم ۶۲۲
(محدوده تحقیق: متونی جز دواوین شعری سلمان، چون جنگها، مجموعه های شعری، متون تاریخی و بلاغی و ...)
دکتر محسن شریفی صبحی (پژوهشگر زبان و ادبیات فارسی، مشهد)
- توضیح وجه برتر ضبط «می دهد» بر «می دمد» در بیتی از دیوان حافظ ۶۳۶
امیر شفقت (حافظ پژوه، اورمیّه)
- روایت کمال پاشازاده از خطای صنع «شرح یک بیت حافظ» ۶۵۴
دکتر فریبا شکوهی (عضو هیئت علمی فرهنگستان زبان و ادب فارسی، تهران)
- ریشه فارسی برخی از لغات اروپایی ۶۷۸
دکتر سیروس شمیسا (استاد بازنشسته دانشگاه علامه طباطبائی، تهران)
- باز هم درباره «ورا» ۶۸۲
دکتر علی اشرف صادقی (عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی، تهران)
- تحریف حیات و هویت نظامی گنجهای ۶۸۵
دکتر محمد طاهری خسروشاهی (پژوهشگر زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه تبریز)
- آرش به روایت بهرام بیضایی ۶۹۸
دکتر سعید طرزمی (پژوهشگر زبان و ادبیات فارسی، تبریز)
- مفتون امینی و سفرهای جغرافیایی - تاریخی اش در وطن ۷۰۷
کامیار عابدی (پژوهشگر شعر معاصر فارسی، تهران)
- تأملی دیگر در بیتی از حافظ ۷۱۷
دکتر محمود عابدی (عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی، تهران)
- چگونگی دستیابی فردوسی به شاهنامه ابومنصوری ۷۲۴
دکتر فرزین غفوری (عضو هیئت علمی فرهنگستان زبان و ادب فارسی، تهران)
- طرحواره ایران پهناور در قصاید درباری ۷۴۸
دکتر محمود فتوحی رودمعجنی (استاد بازنشسته دانشگاه فردوسی مشهد، کانادا)
- پارسی و دری ۷۸۲
دکتر پژمان فیروزبخش (پژوهشگر پسادکتری دانشگاه هامبورگ، آلمان)
- درباره فرهنگ عربی - فارسی دیاج الأسماء ۸۰۲
دکتر مسعود قاسمی (عضو هیئت علمی فرهنگستان زبان و ادب فارسی، تهران)
- درباره صورت های نام نریمان و نیرم در پهلوی و فارسی ۸۳۴
دکتر سید احمد رضا قائم مقامی (عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، تهران)
- کوست شمال در ساختار اداری دولت ساسانی ۸۳۸
دکتر مهرداد قدرت دیزجی (عضو هیئت علمی دانشگاه اورمیّه، اورمیّه)

- گزار از قدیم به جدید با بازخوانی سنت به جای نفی آن؛ با تکیه بر سیرالملوک خواجه نظام الملک طوسی ... ۸۴۸
رضا کدخدازاده (پژوهشگر رشته علوم سیاسی، اورمیّه)
- چند یادداشت درباره زندگی و شعر پروین اعتصامی ۸۷۲
دکتر سعید کریمی قره بابا (عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور، تبریز)
- پایان کار کوش (ملاحظات درباره کاکوی شاهنامه و کوش پیل دندان کوش نامه) ۸۸۶
دکتر خلیل کهریزی (عضو هیئت علمی دانشگاه کردستان، سنندج)
- شاعر ملت: فردوسی و تخیل ملی ایرانیان ۹۰۱
افشین مرعشی/ ترجمه دکتر مسعود جعفری جزی (عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی، تهران)
- این بیت از کیست؟ همچو فرهاد بود کوهکنی پیشه ما سنگ ما: سیئه ما، ناخن ما: تیشه ما ۹۲۵
حسین مسرت (پژوهشگر متون ادبی و کتاب شناس، یزد)
- خاقانی و بیماری های چشم ۹۳۲
دکتر سعید مهدوی فر (خاقانی پژوه، ایلام)
- اقتراح درباره «گیو» ۹۵۹
دکتر حامد مهراد (پژوهشگر متون حماسی، مشهد)
- معرفی و بررسی منابع فریتز مایر در کتاب مهستی زیبا ۹۶۸
سید علی میرافضلی (پژوهشگر متون ادبی و رباعی شناس، رفسنجان)
- پیشنهاد نکته ای در تأیید «گاوه به جای کاوه» ۹۹۶
دکتر محمد جعفر یاحقی (استاد بازنشسته دانشگاه فردوسی، مشهد)
- سره گرایی و پالایش زبان فارسی در آذربایجان ۱۰۰۱
حجت یحیی پور (تاریخ پژوه، اورمیّه)
- ورا نام بانوگشسپ دلیر ۱۰۲۵
(معرفی منظومه ای نویافته درباره آزمون ازدواج بانوگشسپ)
دکتر رضا غفوری (عضو هیئت علمی دانشگاه ولی عصر (عج)، رفسنجان)
- گزیده ای از نامه ها و عکس ها ۱۰۶۱

به نام خداوند جان و خرد

مقدمه

برومند باد آن همایون درخت که در سایه او توان برد رخت
گه از میوه آرایش خوان دهد گه از سایه آرایش جان دهد

سابقه تدوین جشن نامه برای دانشمندان و فضایی ایران به حدود هشتاد سال پیش می‌رسد. نخستین بار شادروان دکتر محمد معین در سال ۱۳۲۵ جشن نامه‌ای برای استاد زنده‌یاد ابراهیم پورداوود در دو بخش مقالات فارسی و انگلیسی تهیه کردند. یک سال بعد جشن نامه مرحوم استاد میرزا عبدالعظیم خان قریب به همت روان شاد استاد سعید نفیسی فراهم آمد. این دو مجموعه به جای جشن نامه، عنوان یادنامه دارند در حالی که استادانی که این جشن نامه‌ها برای آن‌ها تدوین شده بود در آن زمان در قید حیات بودند. ظاهراً در ایران نخستین بار ترکیب جشن نامه که معادل فارسی Festchrift انگلیسی است در سال ۱۳۵۲ و برای مجموعه‌ای به کار رفته که برای مرحوم استاد پروین گنابادی تدوین شده است.

در چند دهه گذشته جشن نامه‌های متعددی برای بزرگان فرهنگ و ادب معاصر این سرزمین تدوین شده که تا زمان نگارش این مقدمه، شمار آن‌ها اندکی بیش از شصت عنوان است. مدوّنان جشن نامه‌ها، یا دوستان و همکاران هم‌طراز استادان و محققان هستند یا شاگردان و ارادتمندان ایشان و معدودی هم کسانی که خواسته‌اند با تدوین جشن نامه برای خود نام و اعتباری بیابند. عنوان جشن نامه‌ها یا ساده است (مثلاً: جشن نامه فلان استاد) یا مصرع‌ی شعری است و یا تعبیر و ترکیبات ادبی. از نظر کمیت، تاکنون مفصل‌ترین و پربرگ‌ترین جشن نامه‌ها به ترتیب جشن نامه‌های دکتر نصرالله پورجوادی (۲۹۰۰ ص)، استاد بهاء‌الدین خرّمشاهی (۲۲۳۶ ص)، دکتر مهدی محقق (۱۵۶۷ ص فارسی و ۲۰۰ ص انگلیسی)، استاد ایرج افشار (۱۳۳۳ ص)، دکتر منوچهر ستوده (۱۱۳۱ ص)، دکتر سیروس شمیسا (۱۰۸۰ ص) و دکتر محمد علی موّحد (۱۰۶۷ ص) است.

یکی از ارزشمندترین و در خور توجه‌ترین این جشن نامه‌ها مجموعه‌ای است به نام ران ملخ که برای مرحوم استاد سید حسن تقی‌زاده تدوین شده است. اهمیت این جشن نامه به چند دلیل

است: یکی این که از دو مدوّن این مجموعه (و. ب. هنینگ و دکتر احسان یارشاطر) یکی غیرایرانی است آن هم دانشمندی بسیار بزرگ. ثانیاً اغلب نویسندگان این مجموعه، خاورشناسان صاحب نام غربی هستند. ثالثاً نخستین و شاید آخرین بار است که دانشمندان بسیار بزرگ غربی مانند هنینگ، مینورسکی، بویس، ماسینیون و... برای یک دانشمند ایرانی جشن‌نامه تدوین می‌کنند و مقاله می‌نویسند و در خارج به سه زبان بین‌المللی چاپ می‌کنند و نام آن را هم با نهایت فروتنی ران ملخ می‌گذارند.^۱ اگرچه برای زنده‌یاد استاد پورداوود و بعدها نیز برای مرحوم دکتر احمد تفضّلی^۲ پس از مرگ - نه هنگام حیات ایشان - جشن‌نامه/ یادنامه تدوین شد و در آن شماری از نویسندگان غربی نیز مشارکت کردند اما هیچ یک از نظر کمّی و کیفی به پای جشن‌نامهٔ مرحوم استاد تقی‌زاده نرسید.

شاید نخستین بار تدوین جشن‌نامه به مناسبت **شصت سالگی** استاد پورداوود - که بعید نیست این سن و این رقم را هم مرحوم دکتر معین، مدوّن جشن‌نامه از مجموعه‌های اروپایی اقتباس کرده باشند - سبب شده که در سنت تهیّه جشن‌نامه‌ها در ایران، داشتن حدّ اقل شصت سال سن، شرط ضروری - اما نانوشته و ناگفته - برای کسانی انگاشته شود که می‌خواهند به افتخارشان جشن‌نامه گردآوری کنند هر چند که چند نمونه استثنایی برای عدول از این قاعده داریم.^۳ برای نهادینه شدن/ بودن سنت تدوین جشن‌نامه برای افراد بالای شصت سال و به ویژه هفتاد سال می‌توان به این نوشتهٔ دکتر امید طبیب‌زاده در مقدمهٔ جشن‌نامهٔ دکتر یدالله ثمره اشاره کرد: «وقتی به آقای دکتر یدالله ثمره گفتیم می‌خواهیم به افتخار ایشان جشن‌نامه‌ای منتشر کنیم ابتدا سخت مخالفت کردند و بعد که با اصرار شدید ما مواجه شدند گفتند پس صبر کنید تا از هفتاد سالگی بگذرم بعد».^۴

متأسفانه پای‌بندی و التزام غیر منطقی به سنت تدوین جشن‌نامه‌ها برای دانشمندان بالای شصت سال، موجب شده است که جشن‌نامه‌ای برای استادان و محققان فاضلی مانند زنده‌یاد

۱. مرحوم استاد سیّد حسن تقی‌زاده چه شخصیت محترم و چه سلیمان منزلی بوده است که دانشمندان غربی، مجموعهٔ مقالات خود را در برابر او ران ملخ نامیده‌اند. آیا نشریهٔ کاوه که طی جنگ‌های جهانی به همت استاد تقی‌زاده در آلمان انتشار می‌یافت نقش موثری در شناساندن مقام علمی آن مرحوم به خاورشناسان داشته است؟

۲. پس از مرگ نابه‌هنگام زنده‌یاد دکتر احمد تفضّلی دو یادنامه برای ایشان تدوین شد: یکی در ایران با عنوان یادنامهٔ دکتر احمد تفضّلی به کوشش دکتر علی اشرف صادقی که مقالات آن به زبان‌های فارسی، انگلیسی و فرانسوی است و دیگری در آمریکا با عنوان مینوی خرد به همت دکتر محمود امیدسالار و دکتر تورج دریایی که اغلب نویسندگان آن ایرانی هستند. این کتاب را که مقالات آن در اصل به زبان انگلیسی است اخیراً خانم مهناز بابایی ترجمه کرده‌اند.

۳. مثلاً برای مرحومان دکتر عبدالحسین زرّین‌کوب در ۵۳ سالگی، دکتر غلامحسین یوسفی در ۵۳ سالگی، برای دکتر کوروش صفوی در ۵۹ سالگی و برای دکتر عارف نوشاهی در ۵۷ سالگی در ایران جشن‌نامه منتشر شده است و برای برخی استادان حتی دوبار جشن‌نامه تهیه و چاپ شده است: مانند دکتر عبدالحسین زرّین‌کوب، دکتر فتح‌الله مجتبابی و دکتر محمدعلی موحد.

۴. طبیب‌زاده، امید و راسخ مهند، محمد؛ جشن‌نامهٔ دکتر یدالله ثمره، همدان، دانشگاه بوعلی سینا، ۱۳۸۳، ص ۱ پیشگفتار.

دکتر احمد تفضلی و شادروان دکتر ابوالفضل خطیبی در زمان زندگی شان فراهم نشود و مرگ زودهنگام این بزرگواران، جشن نامه آن‌ها را به یادنامه تبدیل کرده است. نگارنده با توجه به این نکته و به دلیل ارادتی که به استاد دکتر سجّاد آیدنلو دارد همواره در پی تدوین جشن نامه‌ای برای ایشان بود تا این که در دیداری که در اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۷ در رفسنجان به مناسبت افتتاح دانشکده ایران‌شناسی دانشگاه ولی عصر (عج) با ایشان داشت این موضوع را مطرح کرد اما با مخالفت ایشان روبه‌رو شد،^۱ تا این که پس از چند سال اصرار و پافشاری، دکتر آیدنلو شاگردنوازی نمودند و در برابر این پافشاری‌ها و پس از شنیدن استدلال‌ها، موضوع را پذیرفتند و سرانجام تصمیم بر این شد که با هدف نوآوری در رسم تدوین جشن نامه‌ها و تشویق نسل جوان فاضل، جشن نامه‌ای به مناسبت چهل و پنج سالگی دکتر آیدنلو تدوین شود. به همین منظور از اواخر تیرماه سال ۱۴۰۲ نامه‌های درخواست مقاله را برای هر دو دسته از استادان و پژوهشگران صاحب نام و جوان، ارسال کردیم که با استقبال بی نظیری روبه‌رو شد و خوشبختانه اغلب آن‌ها پس از آگاهی از این کار، آن را «تصمیمی شایسته»، «کاری نیک و پسندیده» و «کاری شایسته و بزرگ و ارجمند» خواندند و نوشتند که «همت عزیزان در پاسداشت مقام و منزلت استاد آیدنلو ستودنی است» و «نیت خیر مگردان که مبارک فالی است». با این حال شمار معدودی از پژوهشگران به دلایل متعددی همکاری نکردند و برخی از آن‌ها تدوین این جشن نامه را «تعجیل نابه جایی» خواندند. نگارنده به عنوان یکی از پژوهشگران ادب حماسی که از حدود بیست و پنج سال پیش با آثار و تحقیقات دکتر سجّاد آیدنلو آشنایی کامل دارد به دلایلی که در ادامه می‌آید با شنیدن این سخنان، نه تنها در تصمیم خود کمترین تردیدی راه نداد بلکه ایشان را بیش از پیش شایسته این جشن نامه دانست:

الف. همه کتاب‌ها، مقالات و سخنرانی‌های دکتر آیدنلو در یک حوزه تخصصی مشخص یعنی شاه‌نامه و ادب حماسی ایران است و این از نظر روش‌شناسی نکته حایز اهمیتی است. در عرصه مطالعات ایرانی و تحقیقات ادبی، شمار پژوهشگرانی که به شیوه تخصصی و متمرکز در موضوع معینی کار بکنند و بدون استثنا همه کتاب‌ها و مقالاتشان در آن حوزه باشد شاید کمتر از عدد انگشتان یک دست است و اگرچه بیشتر استادان و پژوهشگران در موضوعات مختلف قلم زده‌اند و می‌زنند اما شیوه درست علمی و شرط رسیدن به مقام اجتهاد و صاحب نظری

۱. اگر دکتر آیدنلو پیشنهاد بنده را در آن زمان می‌پذیرفتند بی‌تردید در این جشن نامه از شماری از استادان از دست رفته از جمله مرحومان دکتر اکبر نحوی و دکتر محمود مدبری نیز مقالات ارزشمندی داشتیم. همچنین بی‌شک دکتر محمود امیدسالار نیز مشارکت می‌کردند ولی افسوس ایشان در زمان تدوین این جشن نامه درگیر بیماری بودند و به همین دلیل نتوانستند مقاله‌ای ارسال نمایند.

همین مطالعه و پژوهش تخصصی و پرهیز از هر گونه پراکنده‌کاری است. دکتر آیدنلو از همان دورهٔ نوجوانی و جوانی با انتخاب این شیوهٔ درست و علمی، توانسته‌اند در جوانی به درجهٔ اجتهاد و کمال در شاه‌نامه‌شناسی برسند و آثاری با کمیّت خیره‌کننده و سطح علمی بالا عرضه کنند و از این جهت جزو نوادرِ روزگار به شمار می‌آیند.

ب. مقالات دکتر آیدنلو هم از نظر کمی و هم از نظر کیفی در خور توجّه است، تألیف و تصحیح هجده کتاب (چاپ‌شده یا در دست تدوین و انتشار) و نوشتن حدود سیصد مقاله تا چهل و چهار سالگی از شاخصه‌های ممتاز ایشان است و می‌توان در هر یک از آن‌ها، مطالب تازه و کمتر توجّه شده‌ای را دید. تعدّد آثار دکتر آیدنلو از یک سو و دقّت علمی ایشان از سوی دیگر چنان است که امروز کمتر پژوهش فاخری در حوزهٔ ادب حماسی می‌بینیم که نویسنده‌اش به یکی از مقالات ایشان ارجاع نداده باشد و به جرأت می‌توان گفت که اگر در مقاله‌ای، به آثار علمی ایشان ارجاع داده نشود آن مقاله ناقص و سطحی خواهد بود.

این نکته را هم دربارهٔ کمیّت و تعداد آثار دکتر آیدنلو باید یادآور شویم که اگر در کتاب‌شناسی ایشان که در همین جشن‌نامه چاپ شده است دقّت شود ملاحظه می‌شود که دکتر آیدنلو از شهریور ماه سال ۱۳۷۷- که اولین مقالهٔ رسمی‌شان را در مجلّات معتبرِ کشوری چاپ کرده‌اند- تا زمان نگارش این سطور یعنی شهریور ماه سال ۱۴۰۳ حدود سیصد مقاله نوشته‌اند. حال اگر تعداد این مقالات را بر این بیست و شش سال (۱۳۷۷-۱۴۰۳)- که سیصد و دوازده ماه است- تقسیم بکنیم آمار جالبی به دست خواهد آمد: دکتر آیدنلو در بیست و شش سال گذشته، تقریباً هر یک ماه یک مقاله نوشته‌اند و این را اگر در کنار هجده کتاب و صد و اند سخرانی ایشان بگذاریم با زندگی علمی شگفت‌آوری مواجه می‌شویم و می‌بینیم که در بیست و شش سال اخیر، دکتر آیدنلو هر روز و پیوسته در کار خواندن، پژوهش و نگارش بوده و اتلاف وقت نداشته‌اند. دقیقاً به همین سبب است که کمیّت- و البته به نظر نگارنده، کیفیّت- کارنامهٔ پژوهشی ایشان در چهل و چهار سالگی بسیار پر برگ و بارتر از بسیاری از استادان سال‌خورده است و همین امر خود بهترین و استوارترین دلیل برای ضرورت تدوین جشن‌نامه برای دکتر آیدنلو در دورهٔ میان سالی است. کسی که در چهل و چهار سالگی بیشتر از اغلب استادان پیش‌کسوت پژوهش و تحقیق کرده، بی‌تردید شایستهٔ تدوین جشن‌نامه است و نباید منتظر ماند تا به هفتاد یا هشتاد سالگی برسد. هرچند که منعی ندارد بنابر سنت پیشین، بار دیگر نیز در آن سال‌ها برای ایشان جشن‌نامهٔ دیگری گردآوری و منتشر شود.

ج. با نگاهی ژرف و منصفانه به پژوهش‌هایی که پیش از تحقیقات دکتر آیدنلو شده است می‌توان دریافت که اغلب مقالات ایران‌شناسان/ شاه‌نامه‌شناسان که پیش از ایشان در حوزه‌های

مختلف اساطیر، تاریخ ایران و شاه‌نامه نوشته شده جامعیت ندارد و در بیشتر این مقالات شاهد آن هستیم که تنها شاه‌نامه فردوسی و یا نهایتاً گرشاسپ‌نامه اسدی طوسی مورد بررسی قرار گرفته است و دیگر متون پهلوانی منظوم و منثور پس از شاه‌نامه، که تکمیل‌کننده روایات پیشین هستند مغفول مانده است. این نکته خود نقطه ضعف بزرگی است که در اغلب این پژوهش‌ها دیده می‌شود و سبب کاهش اعتبار آن‌ها شده است. به جرأت می‌توان گفت که دکتر آیدنلو نخستین پژوهشگری هستند که در مقالات خود از روش استقصای تام استفاده کردند و می‌کنند و همه منابع موجود را از متون پیش از شاه‌نامه گرفته تا متون منظوم و منثور پهلوانی، روایات نقالی، روایات شفاهی و مردمی، شاه‌نامه‌های کُردی و حتی اساطیر سایر ملل را بررسی کردند و می‌کنند. خوشبختانه این روش درست علمی که مستلزم هر کار پژوهشی است پس از دکتر آیدنلو کم و بیش مورد تقلید سایر محققان جوان قرار گرفته است بنابر این تحقیقات جدید نسبت به تحقیقات گذشته، جامعیت بیشتری دارد و نتایج بهتری را عرضه می‌کند. با این توضیح می‌توان گفت که دکتر آیدنلو پدید آورنده و پیشرو جریانی نو در تحقیقات علمی هستند که پیش از ایشان مسبوق به سابقه نیست.

د. بر خلاف بیشتر شاه‌نامه‌شناسان که حوزه فعالیت آن‌ها اغلب محدود به شاه‌نامه و بررسی درستی و نادرستی ضبط‌ها و گزارش ابیات آن است، دکتر آیدنلو فراتر از این موارد گام نهاده و در حوزه‌های مختلف ادب حماسی چون اسطوره‌شناسی، واژه‌شناسی، نسخه‌پژوهی، تصحیح متون حماسی و معرفی و نقد کتاب وارد شده و آثار گران‌بهای را از خود برجا نهاده‌اند و از این منظر ایشان سرآمدتر از دیگر پژوهشگران این حوزه هستند.

ه. اهمیت و ارزش والای آثار پژوهشی دکتر آیدنلو سبب شده است که از اوان نوجوانی و جوانی همواره مورد تشویق و عنایت شمار بسیاری از دانشمندان روزگار خود قرار بگیرند. مدارک، عکس‌ها و نامه‌هایی که در بخش پایانی این کتاب چاپ شده خود گویای مقام شامخ علمی ایشان است. از سوی دیگر کسب جوایز متعدد ادبی چون جایزه جلال، جایزه کتاب سال، جوایز جشنواره نقد و آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی، نشان ملی و عالی فردوسی، جایزه سرو ایرانی، جایزه استاد جلال همایی و ... همگی نشان‌دهنده مقام علمی ایشان است. کمتر پژوهشگری سراغ داریم که در این سن و سال مانند ایشان به این افتخارات دست یافته باشد.

و. دکتر آیدنلو در چهل سالگی به مرتبه استاد تمامی در رشته زبان و ادبیات فارسی ارتقا یافته‌اند. این موضوع از دو نظر بسیار مهم و برگ زرین دیگری در کارنامه علمی ایشان است. یکی این که در تاریخ دانشگاه‌های ایران دکتر آیدنلو از انگشت‌شمار کسانی هستند که در رشته

زبان و ادبیّات فارسی در این سن (چهل سالگی) به این مرتبه رسیده‌اند و مهم‌ترین که در پروندهٔ ارتقای ایشان در هر دو مرتبهٔ دانشجویی و استادی، همهٔ کتاب‌ها و مقالات، نوشتهٔ خود ایشان بوده است و هیچ کتاب و مقالهٔ مشترکی با دانشجویان در پرونده و کارنامهٔ ایشان وجود ندارد. در واقع دکتر آیدنلو برخلافِ رسمِ بسیار شگفت‌آور، غیرعلمی، نادرست و ناپسندی که متداول شده است، به شیوهٔ استادانِ بزرگِ گذشته با مقالات خودشان و بدون بهره‌کشی از دانشجویان، مراحل ارتقای علمی را در دانشگاه طی کرده‌اند و از این نظر هم در بیست سال اخیر جزو استثناها به شمار می‌آیند.

کتاب یکی اُرموی مردِ شهنامه‌دان (جشن‌نامهٔ چهل و پنج سالگی دکتر سجّاد آیدنلو) در چهار بخش تدوین شده است: الف) سال‌شمار زندگی و کتاب‌شناسیِ دکتر آیدنلو ب) مقالات، یادداشت‌ها و اشعار دربارهٔ دکتر آیدنلو ج) مقالات تحقیقی و ترجمه‌ها د) گزیده‌ای از نامه‌ها و عکس‌ها.

در تدوین این جشن‌نامه در کنار استادان و محققان پیش‌کسوت و میان‌سال، از پژوهشگران جوانِ اهل قلم نیز مقاله خواسته‌ایم زیرا آن‌ها در آغاز راه تحقیق هستند و انگیزه‌های بیشتری برای پژوهش دارند و در حقیقت استادان آیندهٔ این مرز و بوم به شمار می‌آیند و با انتشارِ مقاله‌شان در کنار شخصیت‌های صاحب‌نام و نیز دیدنِ این که می‌توان در میان‌سالی به جایگاهی رسید که شایستگی تدوین جشن‌نامه را یافت، در کارهای مطالعاتی و تحقیقاتی خویش مصمّم‌تر می‌شوند. امیدوار هستیم که با انتشار این جشن‌نامه، در آینده‌ای نزدیک دو سنتِ نادرست در تدوین جشن‌نامه‌ها کنار گذاشته شود: یکی انتظار بیهوده کشیدن برای رسیدن استادان جوان به شصت سالگی برای تدوین جشن‌نامه‌ها، دیگر ارج‌گذاری به جوانان فاضل و پژوهنده و دعوت از آن‌ها برای مشارکت قلمی در جشن‌نامه‌های بزرگان.

حوزهٔ جغرافیایی پژوهشگران صاحبِ مقاله در این جشن‌نامه گسترده است و گذشته از استادان ارجمند ساکن در شهرهای مختلف ایران، پژوهشگران دانشمند دیگری نیز از کشورهای آلمان، آمریکا، سوئد، فرانسه و کانادا، از روی بزرگواری و سعهٔ صدر خویش دعوت ما را اجابت فرمودند و با ارسال مقالات، ترجمه‌ها و یادداشت‌هایشان، بر غنای علمی این مجموعه افزودند. این که در بازهٔ زمانی تقریباً یک‌سالهٔ ارسال نامه‌های درخواست مقاله تا پایانِ کارِ دریافت مقالات، هفتاد مقاله و یادداشت از سراسر ایران و کشورهای دیگر رسید در کنار لطف و عنایت خداوندی، حاصلِ بزرگواری و مهرِ استادان و محققان و همکاری صمیمانهٔ آن‌ها است و سزاوارِ سپاس‌های بی‌کران. کسانی که با کار تدوینِ این‌گونه مجموعه‌ها آشنایی دارند به خوبی می‌دانند که گردآوری مقالاتی با این شمار و کیفیت، معمولاً چند سال زمان می‌برد و کاریک سال نیست. همین که

محققان مختلف از استادان سرشناس و پیش‌کسوت هشتاد ساله و نود ساله تا پژوهندگان جوان سی و اند ساله مقالاتشان را در زمانی اندک فرستادند و نگارنده را شامل لطف خویش کردند تأیید دیگری بر درستی کار تدوین جشن‌نامه دکتر آیدنلو است.

چاپ مقالات در این مجموعه به ترتیب الفبایی نام خانوادگی نویسندگان گرامی - درباره مقالات ترجمه، بر اساس نام خانوادگی نویسنده نه مترجم - است همچنین سیاه مشق ناچیز مدون این جشن‌نامه نیز به دلیل رعایت ادب میزبانی و به حرمت نام و آثار استادان و محققان دیگر، خارج از ترتیب الفبایی و پس از همه مقالات در پایان جشن‌نامه قرار گرفته است.^۱ به دلیل این که هر یک از نویسندگان و مترجمان مقالات، خود اهل قلم، روش‌شناس و متبحر هستند نوشته‌هایشان بدون کمترین دخل و تصرفی، چاپ شده و رسم الخط و شیوه ارجاع و منبع‌نویسی همه مقالات به همان صورت، حفظ شده است تا روش‌ها و سلاقی نگارشی مختلف استادان و محققان ارجمند، با احترام نگه داشته و دیده شود.

در تدوین این جشن‌نامه از مساعدت و همکاری برخی دوستان دانشور خود بهره‌مند شدم که صمیمانه از ایشان سپاسگزارم: نخست دوست فرهیخته نیک‌نهاد آقای دکتر مهدی رحیم‌پور عضو هیئت علمی فرهنگستان زبان و ادب فارسی، که دعوت‌نامه‌ها را به دست استادان بزرگوار آن جا رساندند و با مساعی مستمر خود، مقالات ایشان را به بنده تحویل دادند. دوم دوستان خوش‌مشرّب و نازنینم آقای دکتر رضا کدخدازاده و آقای حجت یحیی‌پور که با اشتیاق تمام و به خواست مهربانانه خودشان، با شماری از استادان پیش‌کسوت مصاحبه کردند و متن آن را برای من فرستادند. همچنین از سرکار خانم دکتر فریبا شکوهی تشکر می‌کنم که به درخواست بنده دو یادداشت چاپ‌نشده مرحوم دکتر ابوالفضل خطیبی را برای این جشن‌نامه فرستادند. بی‌تردید اگر این دوست دانشمندمان خود در قید حیات بودند به دلیل دوستی چند ساله و صمیمانه با دکتر آیدنلو و اشتراک حوزه کاری (یعنی شاه‌نامه‌پژوهی) با ایشان، با شور و اشتیاق سرشار همکاری می‌کردند.

در پایان از مدیر فرهنگ دوست انتشارات ادبیات جناب آقای اسماعیل مهدوی‌راد سپاسگزارم که برای انتشار این جشن‌نامه نظر لطف نشان دادند و آن را به شیوه‌ای بسیار مطلوب به چاپ رساندند. همچنین از صفحه‌آرای محترم، آقای سعید برزگر تشکر می‌کنم که کتاب را بدین آراستگی عرضه نمودند. برای دکتر سجّاد آیدنلو آرزوی تن‌درستی و طول عمر سرافرازانه را دارم و

۱. پیش‌تر در یادنامه مرحوم دکتر ابوالفضل خطیبی نیز که با همکاری دو دوست گرامی، آقایان دکتر سجّاد آیدنلو و دکتر سلمان ساکت فراهم آمده، این شیوه مرتب‌سازی و تنظیم مقالات اجرا شده است.

امیدوارم سالیان سال با پژوهش‌های دیگر خود، بر برگ و بار مطالعات ادب حماسی شاه‌نامه‌شناختی بیفزایند. همچنین امیدوارم این مجموعه که پس از چند سال اصرارِ نگارنده انکار و مخالفتِ دکتر آیدنلو، سرانجام تدوین و چاپ شد مورد قبول ایشان قرار بگیرد.

سرت سبز باد و دلت شادمان
تنت پاک و دور از بدِ بدگمان
همیشه خرد پاسبان تو باد
همه نیکی اندر گمان تو باد

رضا غفوری

شیراز

شهریور ماه ۱۴۰۳

سال شمار زندگی و کتاب شناسی دکتر سجّاد آیدنلو (تا شهریورماه سال ۱۴۰۳)

سال شمار زندگی

۱۳۵۹ (نهم فروردین)	تولّد در شهر اورمیّه (پدر: کارمند دانشگاه علوم پزشکی و مادر: خانه دار)
۱۳۷۴-۱۳۷۶	چاپ مقالات کوتاه و یادداشت های ادبی غالباً با موضوع شاهنامه در یکی از هفته نامه های محلی اورمیّه
۱۳۷۶	برنده مدال طلای دهمین المپیاد ادبی دانش آموزی
۱۳۷۷	گرفتن دیپلم رشته علوم انسانی (با معدّل: ۱۸/۳۴)
۱۳۷۷	ورود به دوره کارشناسی رشته زبان و ادبیّات فارسی در دانشگاه تبریز و انتقال در همان سال به دانشگاه اورمیّه و گرفتن مرخصی تحصیلی یک ساله
۱۳۷۷	چاپ نخستین مقاله در مجلّات رسمی و معتبر کشور (کیهان فرهنگی، شهریور ۱۳۷۷)
۱۳۷۸	آغاز تحصیل در دوره کارشناسی رشته زبان و ادبیّات فارسی در دانشگاه اورمیّه
۱۳۷۹	چاپ نخستین کتاب (شاهنامه و ادب عامیانه کردی، اورمیّه، انتشارات صلاح الدین ایوبی)
۱۳۸۰	اولین سخنرانی رسمی در مجالس علمی (همایش فردوسی پژوهان، تهران، نمایشگاه کتاب، اردیبهشت ۱۳۸۰)
۱۳۸۰	انتخاب به عنوان یکی از دانشجویان نمونه کشور در دوره کارشناسی
۱۳۸۱	اتمام دوره کارشناسی (با معدّل: ۱۸/۸۸)
۱۳۸۲ (مهر ماه)	آغاز دوره کارشناسی ارشد زبان و ادبیّات فارسی در دانشگاه اورمیّه
۱۳۸۳	انتخاب به عنوان یکی دانشجویان نمونه ایران در دوره کارشناسی ارشد
۱۳۸۴ (تیر ماه)	دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد و اتمام دوره (با معدّل: ۱۹/۷۲)
۱۳۸۴ (بهمن ماه)	آغاز دوره دکتری زبان و ادبیّات فارسی (گرایش ادب حماسی) در دانشگاه تربیت معلّم آذربایجان (شهید مدنی کنونی) در تبریز

۱۳۸۴ (بهمن ماه)	بورسیه شدن در دانشگاه پیام نور اورمیّه برای عضویت در هیئت علمی
۱۳۸۶ (آذرماه)	دفاع از رسالهٔ دکتری و اتمام دوره (با معدّل: ۱۹/۲۸)
۱۳۸۶ (بهمن ماه)	آغاز به کار در دانشگاه پیام نور اورمیّه به عنوان عضو هیئت علمی با مرتبهٔ استادیاری
۱۳۸۷ (آذر ماه)	شایستهٔ تقدیر بخش نقد ادبی در نخستین دورهٔ جایزهٔ ادبی جلال آل احمد با کتاب از اسطوره تا حماسه
۱۳۸۷ (بهمن ماه)	شایستهٔ تقدیر در بیست و ششمین دورهٔ کتاب سال ایران با کتاب از اسطوره تا حماسه
۱۳۹۱ (خرداد ماه)	ارتقای علمی به مرتبهٔ دانشیاری
۱۳۹۶ (اسفند ماه)	برگزیدهٔ سومین دورهٔ جایزهٔ سرو ایرانی و دریافتِ نشان سرو ایرانی در مردادِ ۱۳۹۷
۱۳۹۷	پذیرفتنِ دعوت فرهنگستان زبان و ادب فارسی برای عضویت وابسته
۱۳۹۸ (اردیبهشت ماه)	دریافتِ ششمین نشان عالیِ ملیِ فرهنگی- هنری فردوسی
۱۳۹۹ (شهریور ماه)	ارتقای علمی به مرتبهٔ استادی
۱۴۰۰ (اسفند ماه)	برگزیدهٔ سی و نهمین دورهٔ کتاب سال با کتاب آذربایجان و شاهنامه
۱۴۰۱ (اردیبهشت)	ردّ مجددِ دعوت فرهنگستان زبان و ادب فارسی برای عضویت وابسته
۱۴۰۳ (مردادماه)	برگزیدگی به عنوان یکی از نخبگان ادبی ایران در جایزهٔ استاد مرحوم همایی

کتاب‌شناسی

کتابها

۱. شاهنامه و ادب عامیانهٔ کردی، اورمیّه، انتشارات صلاح‌الدّین ایوبی ۱۳۷۹ (کتاب به دلیل ناآشنایی نگارنده با زبان کردی، به زبان فارسی است).
۲. پهلوان‌نامهٔ گرشاسپ، تهران، مؤسسهٔ فرهنگی اهل قلم، چاپ اوّل ۱۳۸۲، چاپ دوم ۱۳۸۲، چاپ سوم ۱۳۸۴.
۳. از اسطوره تا حماسه (هفت گفتار در شاهنامه‌پژوهی)، با مقدّمهٔ دکتر محمّدامین ریاحی، مشهد، انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد ۱۳۸۶، چاپ دوم، تهران، انتشارات سخن ۱۳۸۸، چاپ سوم (دوم برای سخن)، ۱۴۰۳.
۴. نارسیده ترنج (بیست مقاله و نقد دربارهٔ شاهنامه و ادب حماسی ایران)، با مقدّمهٔ دکتر جلال خالقی مطلق، اصفهان، انتشارات نقش مانا ۱۳۸۶؛ چاپ دوم، تهران، سخن، ۱۳۹۹.
۵. منظومهٔ رستم‌نامه (داستان مسلمان شدن رستم داستان به دست امیرالمومنین علیه‌السلام به انضمام معجزنامهٔ مولای متّقیان)، با مقدّمه و ویرایش، تهران، مرکز پژوهشی میراث مکتوب ۱۳۸۷.

۶. متون منظوم پهلوانی (برگزیده منظومه‌های پهلوانی پس از شاهنامه)، مقدمه، انتخاب و توضیحات، تهران، انتشارات سمت ۱۳۸۸، چاپ دوم ۱۳۹۳، چاپ سوم ۱۳۹۷، چاپ چهارم ۱۴۰۲، چاپ پنجم، بهمن ۱۴۰۲.
۷. طومار نقالی شاهنامه (بر اساس دست‌نویس مورخ ۱۱۳۵ ه. ق کتابخانه شادروان استاد مجتبی مینوی)، مقدمه، ویرایش و توضیحات، نشر به‌نگار ۱۳۹۱.
۸. دفتر خسروان (برگزیده شاهنامه فردوسی)، تهران، سخن ۱۳۹۰. چاپ دوم ۱۳۹۴، چاپ سوم ۱۳۹۸، چاپ چهارم ۱۴۰۱، چاپ پنجم ۱۴۰۳.
۹. زرین‌قبانامه (منظومه‌ای پهلوانی و پیرو شاهنامه از عصر صفویه)، اثر سراینده‌ای ناشناس، تهران، سخن ۱۳۹۳.
۱۰. نامور نامه شهریار (شاهنامه ۱: برگزیده دیباچه، داستان هفت‌خان رستم، رستم و سهراب و سیاوش)، مقدمه، انتخاب و توضیحات، انتشارات سمت ۱۳۹۴؛ چاپ دوم ۱۳۹۵، چاپ سوم ۱۳۹۵، چاپ چهارم، پاییز ۱۳۹۶، چاپ پنجم، تابستان ۱۳۹۸؛ چاپ ششم، پاییز ۱۳۹۹، چاپ هفتم ۱۴۰۱، چاپ هشتم، پاییز ۱۴۰۲.
۱۱. شاخ سرو سایه فکن (شاهنامه ۲: برگزیده داستانهای فرود، بیژن و منیژه و رستم و اسفندیار)، مقدمه، انتخاب و توضیحات، انتشارات سمت ۱۳۹۴، چاپ دوم ۱۳۹۵، چاپ سوم، بهار ۱۳۹۶، چاپ چهارم، زمستان ۱۳۹۷؛ چاپ پنجم، تابستان ۹۹؛ چاپ ششم، پاییز ۹۹؛ چاپ هفتم ۱۴۰۰، چاپ هشتم، پاییز ۱۴۰۲.
۱۲. فرهنگ‌واره لغات و ترکیبات عربی شاهنامه (بر اساس ویرایش دوم تصحیح دکتر خالقی مطلق)، تهران، انتشارات سخن ۱۳۹۶، چاپ دوم ۱۴۰۳.
۱۳. نیم‌پخته ترنج (بیست مقاله درباره شاهنامه و ادب حماسی ایران)، تهران، انتشارات سخن ۱۳۹۶، چاپ دوم ۱۳۹۹؛ چاپ سوم ۱۴۰۲.
۱۴. در حضرت سیمرغ (بیست و پنج مقاله و یادداشت درباره شاهنامه و ادب حماسی ایران)، تهران، بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار و سخن ۱۳۹۶، چاپ دوم ۱۴۰۳.
۱۵. آذربایجان و شاهنامه (تحقیقی درباره جایگاه آذربایجان، ترکان و زبان ترکی در شاهنامه و پایگاه هزار ساله شاهنامه در آذربایجان)، تهران، بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار و سخن، ۱۳۹۹؛ چاپ دوم ۱۴۰۱.
۱۶. راز روین تنی اسفندیار، تهران، بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار و سخن، ۱۳۹۹.
۱۷. مقدمه‌ای بر شرح مشکلات شاهنامه (ضبط‌ها، معانی و خوانش‌ها)، در دست تحقیق و تدوین.
۱۸. پاره‌ها و پراکنده‌های فردوسی‌شناسی، در دست تحقیق و تدوین.

گردآوری

۱. آفتابی در میان سایه‌ای (جشن‌نامهٔ استاد دکتر بهمن سرکاراتی)، با همکاری دکتر علی‌رضا مظفری، تهران، نشر قطره ۱۳۸۷.
۲. جشن‌نامهٔ دکتر جلال خالقی مطلق (در قالب یکی از شماره‌های فصلنامهٔ پاژ) (سال ۱۳۸۷، شمارهٔ چهارم، زمستان ۱۳۸۷)، با همکاری دکتر محمود امیدسالار و دکتر ابوالفضل خطیبی.
۳. پژوهندهٔ نامهٔ باستان (یادنامهٔ شادروان دکتر ابوالفضل خطیبی)، با همکاری دکتر سلم ساکت و دکتر رضا غفوری، تهران، نشر خاموش ۱۴۰۲.

مقالات

۱. «دگرگونی نوین در عرصهٔ فردوسی‌شناسی»، کیهان فرهنگی، سال پانزدهم، شمارهٔ ۱۴۵، شهریور ۱۳۷۷، صص ۵۰-۵۳.
۲. «دریچه‌ای به سراچهٔ آوا و رنگ»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال دوم، شمارهٔ پنج (پیاپی ۱۷)، اسفند ۱۳۷۷، صص ۱۷-۱۹.
۳. «در پرتو سایه‌های شکار شده»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال دوم، شمارهٔ هشت (پیاپی ۲۰)، خرداد ۱۳۷۸، صص ۴۸ و ۴۹.
۴. «هوم در اوستا، نوشته‌های پهلوی و شاهنامه»، کیهان فرهنگی، سال شانزدهم، شمارهٔ ۱۵۵، شهریور ۱۳۷۸، صص ۶۷-۸۹.
۵. «بر شاخهٔ سرو سایه فکن»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال سوم، شمارهٔ سوم (پیاپی ۲۷)، دی ۱۳۷۸، صص ۵۱-۵۳.
۶. «تصحیح استدلالی شاهنامه»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال سوم، شمارهٔ چهارم (پیاپی ۲۸)، بهمن ۱۳۷۸، صص ۲۳-۲۵.
۷. «رویکردی دیگر به ببریان در شاهنامه»، نامهٔ پارسی، سال چهارم، شمارهٔ چهارم (پیاپی ۱۵)، زمستان ۱۳۷۸، صص ۵-۱۷.
۸. «روز فردوسی باید چه روزی باشد؟»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال سوم، شمارهٔ پنجم و ششم (پیاپی ۲۹ و ۳۰)، اسفند ۱۳۷۸ و فروردین ۱۳۷۹، صص ۶۲ و ۶۳.
۹. «یکی پهن کشتی بسان عروس»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال سوم، شمارهٔ هفتم (پیاپی ۳۱)، اردیبهشت ۱۳۷۹، صص ۲۶-۲۹.
۱۰. «حاشیه‌ای بر سیاوشان»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال سوم، شمارهٔ هشتم (پیاپی ۳۲)، خرداد ۱۳۷۹، صص ۴۸-۵۰.

۱۱. «یکی ژرف دریاست بن ناپدید»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال سوم، شماره دهم (پیاپی ۳۴)، مرداد ۱۳۷۹، صص ۲۶-۲۹.
۱۲. «شاهنامه در دانشگاهها»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال سوم، شماره یازدهم (پیاپی ۳۵)، شهریور ۱۳۷۹، صص ۶۸-۷۳.
۱۳. «اهمیت تخصّص در ادبیات»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال چهارم، شماره اوّل (پیاپی ۳۷)، آبان ۱۳۷۹، صص ۵۶-۶۱.
۱۴. «چنان دان که خاک پی حیدرم»، کیهان فرهنگی، سال هفدهم، شماره ۱۷۰، آذر ۱۳۷۹، صص ۹۵-۹۷.
۱۵. «فرهنگهای تخصّصی، گامی در راه شناخت بهتر متون»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال چهارم، شماره دوم (پیاپی ۳۸)، آذر ۱۳۷۹، صص ۵۴-۵۸.
۱۶. «تقدّس علمی و نقد»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال چهارم، شماره سوم (پیاپی ۳۹)، دی ۱۳۷۹، صص ۶۲ و ۶۳.
۱۷. «نوشدارو چیست؟»، آموزش زبان و ادب فارسی، سال پانزدهم، شماره ۵۶، زمستان ۱۳۷۹، صص ۸۲-۸۷؛ تجدید چاپ با اضافات و تغییرات (تحریر دوم) در: ایران‌شناسی (چاپ آمریکا)، سال هجدهم، شماره ۳، پاییز ۱۳۸۵، صص ۴۲۵-۴۳۸.
۱۸. «روایتی دیگر از رویین تنی اسفندیار در شاهنامه»، فصلنامه هستی، زمستان ۱۳۷۹، صص ۹۵-۱۰۴.
۱۹. «به مرزی که آنجا دژ بهمن است»، چیستا، سال هجدهم، شماره ۷ و ۶ (پیاپی ۱۷۶ و ۱۷۷)، اسفند ۱۳۷۹ و فروردین ۱۳۸۰، صص ۴۵۸-۴۶۸.
۲۰. «از حماسه تا حماسه»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال چهارم، شماره پنجم و ششم (پیاپی ۴۱ و ۴۲)، اسفند ۱۳۷۹ و فروردین ۱۳۸۰، صص ۷۲ و ۷۳.
۲۱. «از آیین زروان تا شاهنامه»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال چهارم، شماره نهم (پیاپی ۴۵)، تیر ۱۳۸۰، صص ۷۴-۷۷.
۲۲. «مقدمه‌ای بر شاهنامه‌گزاری»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال چهارم، شماره دهم و یازدهم (پیاپی ۴۶ و ۴۷)، مرداد و شهریور ۱۳۸۰، صص ۵۰-۵۷.
۲۳. «تازیانه به پای کردن (گزارش و پیشینه‌یابی ترکیبی از تاریخ بیهقی بر پایه شاهنامه)»، آموزش زبان و ادب فارسی، سال پانزدهم، شماره ۵۸، تابستان ۱۳۸۰، صص ۸۴-۸۷.
۲۴. «خورشیدی دیگر از افق شاهنامه‌شناسی»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال چهارم، شماره دوازدهم (پیاپی ۴۸)، مهر ۱۳۸۰، صص ۶۷-۸۳.

۲۵. «دگرها شنیدستی این هم شنو»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال پنجم، شمارهٔ ۱ (پیاپی ۴۹)، آبان ۱۳۸۰، صص ۸۴-۹۱.
۲۶. «شرح شاهنامه»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال پنجم، شمارهٔ چهارم و پنجم (پیاپی ۵۲ و ۵۳)، بهمن و اسفند ۱۳۸۰، صص ۹۲-۱۱۳.
۲۷. «سی سال بیش رفت که....»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال پنجم، شمارهٔ هشتم و نهم (پیاپی ۵۶ و ۵۷)، خرداد و تیر ۱۳۸۱، صص ۷۲-۸۱.
۲۸. «زرین کوب و شاهنامه»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال پنجم، شمارهٔ دوازدهم (پیاپی ۶۰) مهر ۱۳۸۱، صص ۷۰-۷۹.
۲۹. «زریاب خویی در قلمرو شاهنامه‌پژوهی»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال ششم، شمارهٔ دو (پیاپی ۶۲)، آذر ۱۳۸۱، صص ۴۶-۵۷.
۳۰. «فرهنگی تخصّصی‌تر در باب شاهنامه»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال ششم، شمارهٔ چهارم (پیاپی ۶۴)، بهمن ۱۳۸۱، صص ۱۰۴-۱۱۷.
۳۱. «سیری در قلمرو ادب حماسی»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال ششم، شمارهٔ هفتم (پیاپی ۶۷)، اردیبهشت ۱۳۸۲، صص ۹۲-۱۰۱.
۳۲. «از قافلهٔ مقلّدان شاهنامه»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال ششم، شمارهٔ دهم (پیاپی ۷۰) مرداد ۱۳۸۲، صص ۱۲۲-۱۳۳.
۳۳. «گزارندهٔ نامهٔ باستان»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال ششم، شمارهٔ یازدهم (پیاپی ۷۱)، شهریور ۱۳۸۲، صص ۱۰۶-۱۱۳.
۳۴. «گزارش شفاهی شاهنامه»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال هفتم، شمارهٔ اوّل (پیاپی ۷۳)، آبان ۱۳۸۲، صص ۸۸-۱۰۳.
۳۵. «سخنهای دیرینه یاد آوریم»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال هفتم، شمارهٔ دوم (پیاپی ۷۴)، آذر ۱۳۸۲، صص ۱۰۸-۱۱۷.
۳۶. «همانند یابی دو تمثیل مثنوی در ادب حماسی»، هستی، دورهٔ دوم، سال چهارم، شمارهٔ ۱۴، تابستان ۱۳۸۲، صص ۶۱-۷۹.
۳۷. «شهریار و شاهنامه»، فصلنامهٔ فرهنگ، سال شانزدهم، شماره‌های دوم و سوم (پیاپی ۴۶ و ۴۷)، تابستان و پاییز ۱۳۸۲، صص ۱-۵۳.
۳۸. «ملاحظات در باب یادداشتهای شاهنامه»، نامهٔ ایران باستان، سال سوم، شمارهٔ دوم (پیاپی ۶)، پاییز و زمستان ۱۳۸۲، صص ۳۹-۷۱.
۳۹. «نشانه‌های سرشت اساطیری افراسیاب در شاهنامه»، پژوهشهای ادبی، سال اوّل، شمارهٔ دوم، پاییز و زمستان ۱۳۸۲، صص ۷-۳۶.

۴۰. «مروری بر کارنامه شاهنامه‌پژوهی ملک الشعرای بهار»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال هفتم، شماره ششم (پیاپی ۷۸)، فروردین ۱۳۸۳، صص ۷۴-۸۳.
۴۱. «رهاوردی ایرانی از غرب برای شاهنامه‌پژوهی»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال هفتم، شماره هفتم (پیاپی ۷۹)، اردیبهشت ۱۳۸۳، صص ۱۲۶-۱۳۷.
۴۲. «از فردوسی تا مورا ساکی»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال هفتم، شماره هشتم و نهم (پیاپی ۸۰ و ۸۱)، خرداد و تیر ۱۳۸۳، صص ۹۸-۱۰۷.
۴۳. «نکته‌هایی درباره تلمیحات شاهنامه‌ای خاقانی»، پژوهش‌های ادبی، سال اول، شماره چهارم، تابستان ۱۳۸۳، صص ۷-۳۶.
۴۴. «بررسی فرامرزنامه»، نامه پارسی، سال نهم، شماره دوم (پیاپی ۳۳)، تابستان ۱۳۸۳، صص ۱۷۵-۱۹۸.
۴۵. «مر این نامه را خاوران نامه نام....»، نامه پارسی، سال نهم، شماره سوم (پیاپی ۳۴)، پاییز ۱۳۸۳، صص ۱۸۹-۲۰۳.
۴۶. «تأملاتی درباره منابع و شیوه کار فردوسی»، نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تبریز، سال ۴۷، شماره ۱۹۲، پاییز ۱۳۸۳، صص ۸۵-۱۴۷.
۴۷. «فردوسی و شاهنامه»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال هشتم، شماره سوم و چهارم (پیاپی ۸۷ و ۸۸)، دی و بهمن ۱۳۸۳، صص ۸۴-۹۳.
۴۸. «جام کیخسرو و جمشید»، نامه پارسی، سال نهم، شماره چهارم (پیاپی ۳۵)، زمستان ۱۳۸۳، صص ۵-۲۳.
۴۹. «خویشکاری مشترك نی در بندهشن و مقدمه مثنوی (فرضیه‌ای در بررسی مقایسه‌ای حماسه و عرفان)»، نامه معانی (یادنامه استاد احمد گلچین معانی)، به کوشش بهروز ایمانی، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی ۱۳۸۳، صص ۷۷-۹۷.
۵۰. «فزون ز جاه ملوک است جاه فردوسی (استاد فروزانفر و شاهنامه)»، سخن آشنا (یادنامه استاد بدیع الزمان فروزانفر)، به سعی دکتر محمدجعفر یاحقی، انتشارات دستان سرا ۱۳۸۳، صص ۲۲۵-۲۴۳.
۵۱. «نخستین سند ادبی ارتباط آذربایجان و شاهنامه»، ایران‌شناسی (چاپ آمریکا)، سال هفدهم، شماره ۱، بهار ۱۳۸۴، صص ۷۶-۹۵.
۵۲. «نادرترین تلمیحات حماسی-اساطیری در شعر پارسی»، فصلنامه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تربیت معلّم آذربایجان، سال دوم، شماره ۳، بهار ۱۳۸۴، صص ۸۷-۱۰۲.
۵۳. «تندّم فردوسی‌وار (فردوسی و شاهنامه در مرزبان‌نامه)»، نشر دانش، سال بیست و یکم، شماره اول (پیاپی ۱۰۸)، بهار ۱۳۸۴، صص ۲۰-۲۷.

۵۴. «اسپ دریایی در داستانهای پهلوانی»، مجلهٔ مطالعات ایرانی، سال چهارم، شمارهٔ هفتم، بهار ۱۳۸۴، صص ۱۵-۳۸.
۵۵. «نقد اساطیری شاهنامه، خمسه و منطق الطیر»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال هشتم، شمارهٔ هفتم (پیاپی ۹۱)، اردیبهشت ۱۳۸۴، صص ۱۰۸-۱۱۵.
۵۶. «مهین دخت بانوگشسپ سوار»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال هشتم، شمارهٔ نهم (پیاپی ۹۳)، تیر ۱۳۸۴، صص ۳۴-۴۵.
۵۷. «هر لحظه به شکلی....»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال هشتم، شمارهٔ دهم (پیاپی ۹۴)، مرداد ۱۳۸۴، صص ۹۴-۱۰۱.
۵۸. «ز فردوسی اکنون سخن یاد دار»، جهان کتاب، سال دهم، شمارهٔ ۵ (پیاپی ۱۹۷)، شهریور ۱۳۸۴، صص ۱۵ و ۱۶.
۵۹. «این بیت از فردوسی نیست»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال نهم، شمارهٔ اوّل (پیاپی ۹۷)، آبان ۱۳۸۴، صص ۵۰-۵۵.
۶۰. «فرضیه‌ای دربارهٔ مادر سیاوش»، نامهٔ فرهنگستان، دورهٔ هفتم، شمارهٔ سوم (پیاپی ۲۷)، آذر ۱۳۸۴، صص ۲۷-۴۶.
۶۱. «رُمانس همای‌نامه»، ایران‌شناسی (چاپ آمریکا)، سال هفدهم، شمارهٔ ۳، پاییز ۱۳۸۴، صص ۴۹۳-۵۱۲.
۶۲. «بن‌مایهٔ اساطیری رویدن گیاه از انسان و بازتاب آن در شاهنامه و ادب پارسی»، مجلهٔ دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، سال سی و هشتم، شمارهٔ سوم (پیاپی ۱۵۰)، پاییز ۱۳۸۴، صص ۱۰۵-۱۳۲.
۶۳. «خلاف‌آمد عادت در شاهنامه‌پژوهی»، نامهٔ پارسی، سال دهم، شمارهٔ چهارم (پیاپی ۳۸)، زمستان ۱۳۸۴، صص ۱۰۳-۱۲۳.
۶۴. «اسفندیار»، دانشنامهٔ زبان و ادب فارسی، به سرپرستی اسماعیل سعادت، انتشارات فرهنگستان زبان و ادب فارسی ۱۳۸۴، ج ۱، صص ۳۹۶-۴۰۰.
۶۵. «افراسیاب»، دانشنامهٔ زبان و ادب فارسی، به سرپرستی اسماعیل سعادت، انتشارات فرهنگستان زبان و ادب فارسی ۱۳۸۴، ج ۱، صص ۴۷۳-۴۷۷.
۶۶. «چهل سال و پنج اندر این شد مرا (مروری کوتاه بر نیم‌قرن شاهنامه‌پژوهی دکتر اسلامی ندوشن)»، رهاورد دیدار، به اهتمام دکتر یدالله جلالی پندری، یزد، انجمن شعر و ادب یزد - انتشارات مفاخر ۱۳۸۴، صص ۹۲-۱۰۴.
۶۷. «شاهنامه در سفینهٔ تبریز»، نامهٔ بهارستان، سال ششم و هفتم، دفتر ۱۱-۱۲، ۱۳۸۴-۱۳۸۵، صص ۲۳۳-۲۴۲.

۶۸. «آیا یکم بهمن زاد روز فردوسی است؟»، جهان کتاب، سال دهم، شماره ۱۱ و ۱۲ (پیاپی ۲۰۳ و ۲۰۴)، اسفند ۱۳۸۴ و فروردین ۱۳۸۵، صص ۳۵ و ۳۶.
۶۹. «از میراث ادب حماسی ایران»، آینه میراث، سال چهارم، شماره اول (پیاپی ۳۲)، بهار ۱۳۸۵، صص ۲۰۵-۲۳۰.
۷۰. «بررسی مدخلهای شاهنامه‌ای دانشنامه زبان و ادب فارسی»، نشر دانش، سال بیست و دوم، شماره اول (پیاپی ۱۱۲)، بهار ۱۳۸۵، صص ۵۳-۵۶.
۷۱. «نسخه برگردان شاهنامه لندن (۶۷۵ ه.ق.)»، نشر دانش، سال بیست و دوم، شماره اول (پیاپی ۱۱۲)، بهار ۱۳۸۵، صص ۶۰-۶۷.
۷۲. «دو دفتر در شاهنامه‌شناسی»، نشر دانش، سال بیست و دوم، شماره دوم (پیاپی ۱۱۳)، تابستان ۱۳۸۵، صص ۵۳-۵۵.
۷۳. «ویرایش و گزارش داستان سیاوش»، نامه پارسی، سال یازدهم، شماره دوم (پیاپی ۴۱)، تابستان ۱۳۸۵، صص ۵۷-۶۹.
۷۴. «بار دیگر رستم و اسفندیار»، جهان کتاب، سال یازدهم، شماره ۵-۷ (پیاپی ۲۰۹-۲۱۱)، شهریور-آبان ۱۳۸۵، صص ۱۴ و ۱۵.
۷۵. «معجم شاهنامه و نکته‌هایی در شاهنامه‌شناسی»، آینه میراث، سال چهارم، شماره دوم و سوم (پیاپی ۳۳ و ۳۴)، تابستان و پاییز ۱۳۸۵، صص ۷۱-۸۴.
۷۶. «بازشناسی مضمون حماسی-اساطیری رویارویی پدر و پسر در روایتی از تذکرة الاولیا»، (مشترک با دکتر ناصر علیزاده)، پژوهشهای ادبی، سال سوم، شماره دوازدهم و سیزدهم، تابستان و پاییز ۱۳۸۵، صص ۱۹۱-۲۰۸.
۷۷. «اصفهان و شاهنامه»، مجموعه مقالات همایش بین‌المللی نقش اصفهان در توسعه زبان و ادبیات فارسی، به کوشش دکتر محمود براتی، انتشارات دانشگاه اصفهان ۱۳۸۶، صص ۲۳-۳۳.
۷۸. «ارتباط اسطوره و حماسه بر پایه شاهنامه و منابع ایرانی»، مجله مطالعات ایرانی، سال پنجم، شماره دهم، پاییز ۱۳۸۵، صص ۱-۳۱.
۷۹. «شاهنامه و عرفان (از تحقیق تا تأویل)»، جهان کتاب، سال یازدهم، شماره ۸ و ۹ (پیاپی ۲۱۲ و ۲۱۳)، آذر و دی ۱۳۸۵، صص ۱۱ و ۱۲.
۸۰. «چاپ حروفی کهن‌ترین دست‌نویس شاهنامه»، گزارش میراث، دوره دوم، سال اول، شماره ۴-۶، اسفند ۱۳۸۵، صص ۱۹-۲۱.
۸۱. «نگاهی به کارنامه شاهنامه‌پژوهی در سال ۱۳۸۴»، شاهنامه‌پژوهی، با نظارت دکتر محمدرضا راشد محصل، مشهد، انتشارات فرهنگسرای فردوسی ۱۳۸۵، دفتر نخست، صص ۲۳-۲۹.

۸۲. «بهار و تصحیح شاهنامه»، ارج نامهٔ ملك الشعرا بهار، به کوشش علی میرانصاری، مرکز نشر میراث مکتوب ۱۳۸۵، صص ۲۸۱-۲۹۵.
۸۳. «یادداشت‌هایی دربارهٔ نکات و اشارات شاهنامه‌ای دیوان ناصر خسرو»، (مشترک با دکتر رحمان مشتاق مهر)، مجلهٔ مطالعات ایرانی، سال ششم، شمارهٔ یازدهم، بهار ۱۳۸۶، صص ۱۹۵-۲۱۸.
۸۴. «نکاتی دربارهٔ نامهٔ باستان»، جهان کتاب، سال دوازدهم، شمارهٔ ۳ و ۴ (پیاپی ۲۱۸ و ۲۱۹)، تیر-مرداد ۱۳۸۶، صص ۱۶-۱۸.
۸۵. «مقدمهٔ شاهنامهٔ نسخهٔ بریتانیا/لندن (۶۷۵ ه.ق)»، آینهٔ میراث، سال پنجم، شمارهٔ اول و دوم (پیاپی ۳۶-۳۷)، بهار و تابستان ۱۳۸۶، صص ۳۰-۵۳.
۸۶. «شاهنامه پژوهی در سال ۱۳۸۵»، شاهنامه پژوهی، با نظارت دکتر محمدرضا راشد محصل، مشهد، انتشارات آهنگ قلم ۱۳۸۶، دفتر دوم، صص ۲۳-۲۹.
۸۷. «رزم‌افزار موروثی و سنگین پهلوان در سنت حماسی ایران»، شاهنامه پژوهی، با نظارت دکتر محمدرضا راشد محصل، مشهد، انتشارات آهنگ قلم ۱۳۸۶، دفتر دوم، صص ۲۳-۲۹.
۸۸. «... که آن ازدها زشت پتیاره بود (ویژگی‌ها و اشارات مهم بن مایهٔ «ازدها و ازدهاکشی» در سنت حماسی ایران)»، (مشترک با دکتر رحمان مشتاق مهر)، فصلنامهٔ گوهر گویا، سال اول، شمارهٔ دوم، تابستان ۱۳۸۶، صص ۱۴۱-۱۶۸.
۸۹. «از این نامور نامهٔ باستان»، جهان کتاب، سال دوازدهم، شمارهٔ ۷ و ۸ (پیاپی ۲۲۲ و ۲۲۳)، آبان-آذر ۱۳۸۶، صص ۴-۶.
۹۰. «لغات و تعبیرات دبیری در شاهنامه»، (این مقاله به خواست یکی از مجلات نوشته شده بود که به دلایلی چاپ نشد).
۹۱. «ابیاتی محذوف یا گم‌شده از شاهنامه»، شاخه‌های شوق (جشن نامهٔ استاد بهال‌الدین خرّم‌شاهی)، به کوشش علی دهباشی، نشر قطره و شهاب ۱۳۸۷، صص ۱۰۷۹-۱۰۹۲.
۹۲. «شاهنامه‌ای‌ترین شعر غنایی»، فصلنامهٔ پیک نور (ویژهٔ زبان و ادبیات فارسی)، سال پنجم، شمارهٔ سوم، پاییز ۱۳۸۶، صص ۱۲-۱۹.
۹۳. «استاد مینوی و متن‌شناسی شاهنامه (با یادداشت‌هایی دربارهٔ داستان سیاوش)»، آینهٔ میراث، سال پنجم، شمارهٔ چهارم (پیاپی ۳۹)، زمستان ۱۳۸۶، صص ۱۰۳-۱۲۹.
۹۴. «پرتقلیدترین بیت فردوسی در منظومه‌های پهلوانی پس از شاهنامه»، سایهٔ سرو سَهی (یادنامهٔ استاد دکتر منوچهر مرتضوی)، به خواستاری و اشرافِ دکتر سید محمدتقی علوی، به اهتمام: محمد طاهری خسرو شاهی، تبریز، ستوده ۱۳۹۱، صص ۷۸۹-۷۹۸.

۹۵. «پیشینهٔ مکتوب و چند صد سالهٔ برخی روایات مردمی / شفاهی شاهنامه»، فصلنامهٔ فرهنگ مردم (ویژه‌نامهٔ شاهنامه)، سال هفتم، شمارهٔ ۲۴ و ۲۵، بهار ۱۳۸۷، صص ۷۴-۸۳.
۹۶. «واژه‌ای فراموش شده از شاهنامه در فرهنگها»، فرهنگ‌نویسی (ویژه‌نامهٔ نامهٔ فرهنگستان)، دورهٔ اوّل، شمارهٔ اوّل (پیاپی ۱)، دی ۱۳۸۶، صص ۲۸۰-۲۸۵.
۹۷. ««مافرخان» نام مکانی در شاهنامه»، نامهٔ فرهنگستان، دورهٔ یازدهم، شمارهٔ دوم (پیاپی ۴۲)، تابستان ۱۳۸۹، صص ۸۲-۸۶.
۹۸. «ویرایش و گزارشی دیگرسان از دیباجهٔ شاهنامه»، کتاب ماه ادبیات، سال چهارم، شمارهٔ ۳۷ (پیاپی ۱۵۱)، اردیبهشت ۱۳۸۹، صص ۹۵-۱۰۰.
۹۹. «شاهنامه‌پژوهی جانبی دیگر از شخصیت علمی استاد دکتر مرتضوی»، ارمغان منوچهر مرتضوی، به کوشش توفیق هاشم‌پور سبحانی، تهران، مرکز دایره المعارف بزرگ اسلامی ۱۳۹۲، صص ۴۵-۵۴.
۱۰۰. «گزارشی از حمدالله مستوفی دربارهٔ سبب نظم شاهنامه»، ارج‌نامهٔ دکتر غلامحسین یوسفی، به کوشش دکتر محمدجعفر یاحقی، مرکز پژوهشی میراث مکتوب ۱۳۸۸، صص ۳۲۷-۳۴۳.
۱۰۱. «چند نکته در حاشیهٔ فرّه ایزدی»، نشر دانش، سال بیست و دوم، شمارهٔ سوم (پیاپی ۱۱۴)، پاییز ۱۳۸۵، صص ۷۳-۷۵.
۱۰۲. «فردوسی»، نوشتهٔ دکتر جلال خالقی مطلق، ترجمهٔ سجّاد آیدنلو، نامهٔ انجمن، سال هفتم، شمارهٔ اوّل (پیاپی ۲۵)، بهار ۱۳۸۶، صص ۱۷۷-۲۰۶.
۱۰۳. «ملاحظات در باب یادداشتهای شاهنامه (۲)»، نامهٔ ایران باستان، سال ششم، شمارهٔ اول و دوم (پیاپی ۱۱ و ۱۲)، ۱۳۸۵، صص ۵۵-۸۱.
۱۰۴. «کلاه سر دیو سپید (مضمونی عامیانه در ویژگی‌ها و متعلّقات رستم)»، آفتابی در میان سایه‌ای (جشن‌نامهٔ استاد دکتر بهمن سرکاراتی)، به کوشش دکتر علی‌رضا مظفری و دکتر سجّاد آیدنلو، نشر قطره ۱۳۸۷، صص ۴۶۳-۴۸۳.
۱۰۵. «دربارهٔ چند رسم پهلوانی در متون حماسی»، پیک نور زبان و ادبیات فارسی (فصلنامهٔ دانشگاه پیام نور، ویژهٔ زبان و ادبیات فارسی)، سال اوّل، شمارهٔ اوّل، تابستان ۱۳۸۹، صص ۵-۲۶.
۱۰۶. «چند بن‌مایه و آیین مهمّ ازدواج در ادب حماسی ایران»، مجلهٔ دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، سال چهل و یکم، شمارهٔ اوّل (پیاپی ۱۶۰)، بهار ۱۳۸۷، صص ۱-۲۳.
۱۰۷. «بررسی سه بیت از داستان رستم و اسفندیار»، پژوهشهای ادبی، سال پنجم، شمارهٔ هجدهم، زمستان ۱۳۸۶، صص ۹-۳۲.
۱۰۸. «هفت خان پهلوان»، نشریهٔ دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی دانشگاه کرمان، دورهٔ جدید، شمارهٔ ۲۶ (پیاپی ۲۳)، زمستان ۱۳۸۸، صص ۱-۲۷.

۱۰۹. «چو آدینه هرمزد بهمن بود...»، جستارهای ادبی (ویژه‌نامهٔ شاهنامه و ادب حماسی)، سال چهل و چهارم، شمارهٔ سوم (پیاپی ۱۷۴)، پاییز ۱۳۹۰، صص ۱-۱۴.
۱۱۰. «جام فریدون»، فصلنامهٔ پاژ (جشن‌نامهٔ استاد دکتر جلال خالقی مطلق)، سال اوّل، شمارهٔ چهارم، زمستان ۱۳۸۷، به کوشش دکتر محمود امیدسالار، ابوالفضل خطیبی و دکتر سجّاد آیدنلو، صص ۲۰۳-۲۱۱.
۱۱۱. «ذوالفقار از تاریخ تا افسانه (ویژگی‌های داستانی ذوالفقار در فرهنگ و ادب ایران)»، گوهر گویا، سال اوّل، شمارهٔ سوم، پاییز ۱۳۸۶، صص ۱۱۵-۱۴۲.
۱۱۲. «ابوطاهر طرسوسی / طرسوسی، شاهنامه را به نثر در نیاورده است (توضیح يك اشتباه در فهرست نسخ خطی)»، گزارش میراث، دورهٔ دوم، سال دوم، شمارهٔ پانزدهم و شانزدهم، آذر و دی ۱۳۸۶، صص ۵-۸.
۱۱۳. «چهارده گفتار در متن‌شناسی شاهنامه»، جهان کتاب، سال دوازدهم، شمارهٔ ۹-۱۱ (پیاپی ۲۲۴-۲۲۶)، دی-اسفند ۱۳۸۶، صص ۳۸ و ۳۹.
۱۱۴. «فردوسی و شاهنامه در منظومه‌های (پهلوانی، دینی و تاریخی) پس از او (ذیلی بر سرچشمه‌های فردوسی‌شناسی)»، فصلنامهٔ گوهر گویا، سال دوم، شمارهٔ چهارم (پیاپی ۸)، زمستان ۱۳۸۷، صص ۴۳-۷۴.
۱۱۵. «ویرایشی دیگر از شاهنامه»، آینهٔ میراث، سال ششم، شمارهٔ دوم (پیاپی ۴۱)، تابستان ۱۳۸۷، صص ۱۴۴-۱۷۳.
۱۱۶. «شیده، واژه‌ای نادر در شاهنامه»، مجلهٔ فرهنگ‌نویسی (ویژه‌نامهٔ نامهٔ فرهنگستان)، شمارهٔ ۲، مهر ۱۳۸۸، صص ۸۹-۹۹.
۱۱۷. «پهلوان بانو»، مجلهٔ مطالعات ایرانی، سال هفتم، شمارهٔ سیزدهم، بهار ۱۳۸۷، صص ۱۱-۲۴.
۱۱۸. «ابزارهای جهان‌نمایی و رازگشایی در روایات حماسی-اساطیری»، مجموعه مقالات سومین گردهمایی انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران، به کوشش دکتر محسن محمدی، تهران، خانهٔ کتاب ۱۳۸۹، صص ۲۳-۳۴.
۱۱۹. «نکته‌هایی از روایات پایان کار ضحاک»، کاوش‌نامه (مجلهٔ دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی دانشگاه یزد)، سال دهم، شمارهٔ ۱۸، بهار و تابستان ۱۳۸۸، صص ۹-۴۸.
۱۲۰. «سوگواری جانوران و طبیعت (بن‌مایه‌ای داستانی در آیینهای عزاداری)»، مزدک‌نامه ۱، خواهان جمشید کیانفر و پروین استخری، ناشر: خواهان، ۱۳۸۷، صص ۱۷۰-۱۷۴.
۱۲۱. «ترنج بویا و به زرین (تأملی بر یک آیین ایرانی در شاهنامه)»، آموزش زبان و ادب فارسی، دورهٔ هجدهم، شمارهٔ ۳، بهار ۱۳۸۴، صص ۵۸-۶۱.

۱۲۲. «باز هم خلاف آمد عادت در فردوسی‌شناسی»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال دوم، شماره ۲۵ (پیاپی ۱۳۹)، اردیبهشت ۱۳۸۸، صص ۸۴-۹۱.
۱۲۳. «سیاوش، مسیح (ع) و کیخسرو (مقایسه‌ای تطبیقی)»، پژوهشهای ادبی، سال ششم، شماره بیست و سوم، بهار ۱۳۸۸، صص ۹-۴۴.
۱۲۴. «روز و ماه تاج‌گذاری چند شهریار ساسانی در شاهنامه»، مطالعات ایرانی، سال هشتم، شماره پانزدهم، بهار ۱۳۸۸، صص ۱-۱۵۱۵.
۱۲۵. «پرسشی درباره ضبط و معنای یک بیت از شاهنامه»، گزارش میراث، دوره دوم، سال سوم، شماره ۲۹ و ۳۰، بهمن و اسفند ۱۳۸۷، صص ۵-۷.
۱۲۶. «آشناترین شاعر ادب فارسی با شاهنامه»، ادب پژوهی، سال دوم، شماره ششم، زمستان ۱۳۸۷، صص ۱۳۳-۱۶۱.
۱۲۷. «رویارویی و نبرد دو خویشاوند نزدیک در روایات پهلوانی ایران»، چون من در این دیار... (جشن نامه استاد دکتر رضا انزابی نژاد)، به کوشش دکتر محمدجعفر یاحقی، دکتر محمدرضا راشد محصل و دکتر سلمان ساکت، انتشارات سخن ۱۳۸۹، صص ۱۸۱-۱۸۸.
۱۲۸. «شاهنامه‌شناسی که در روز فردوسی درگذشت»، بخارا، شماره ۷۴، بهمن-اسفند ۱۳۸۸، صص ۶۳۲-۶۳۹.
۱۲۹. «مردم کدام فردوسی و شاهنامه را می‌پسندیدند؟ (بررسی تلقی‌ات عامیانه درباره فردوسی و شاهنامه)»، مجله پژوهشهای زبان و ادبیات فارسی دانشگاه اصفهان، سال چهل و پنجم، دوره جدید، شماره چهارم، زمستان ۱۳۸۸، صص ۵۹-۷۸.
۱۳۰. «مسلمان شدن رستم در داستانهای عامیانه ایرانی»، سرور سرودی، ترجمه سجّاد آیدنلو، فصلنامه پاژ، سال پنجم، شماره سوم و چهارم (پیاپی ۲۳ و ۲۴)، پاییز و زمستان ۱۳۹۵، صص ۸-۳۴.
۱۳۱. «طرح چند نکته و دشواری واژگانی از کهن‌ترین طومار نقّالی»، فرهنگ‌نویسی (ویژه‌نامه مجله نامه فرهنگستان)، جلد سوم (پیاپی ۳)، بهمن ۱۳۸۹، صص ۱۱۲-۱۳۱.
۱۳۲. «مقدمه‌ای بر نقّالی در ایران»، گوهر گویا، سال سوم، شماره چهارم (پیاپی ۱۲)، زمستان ۱۳۸۸، صص ۳۵-۶۴.
۱۳۳. «موی بر میان بستن (آیین ویژه سوگواری در شاهنامه و متون ایرانی)»، نامه فرهنگستان، دوره دهم، شماره سوم، پاییز ۱۳۸۷، صص ۱۱۴-۱۱۷.
۱۳۴. «ویژگی‌های روایات و طومارهای نقّالی»، مجله بوستان ادب (دانشگاه شیراز)، سال سوم، شماره اول (پیاپی ۷)، بهار ۱۳۹۰، صص ۱-۲۸.

۱۳۵. «ویرایشی دیگر از شاهنامه» (۲)، آینهٔ میراث، سال هشتم، شمارهٔ دوم (پیاپی ۴۷)، پاییز و زمستان ۱۳۸۹، صص ۵-۳۵.
۱۳۶. «گمانی دربارهٔ محلّ نظم همای‌نامه»، گزارش میراث، دورهٔ دوم، سال چهارم، شمارهٔ ۳۷، بهمن و اسفند ۱۳۸۸، صص ۱۲ و ۱۳.
۱۳۷. «نکته‌هایی از شاهنامهٔ نسخهٔ سن ژوزف بیروت»، نامهٔ بهارستان، سال یازدهم، دفتر ۱۷، ۱۳۸۹، صص ۲۶۷-۲۷۸.
۱۳۸. «چهار ترکیب فوت‌شده از فرهنگها در شاهنامه»، فرهنگ‌نویسی، شمارهٔ ۴، بهمن ۱۳۹۰، صص ۱۳۳-۱۴۵.
۱۳۹. «ابیات الحاقی مشهور به نام فردوسی»، مجموعه مقالات همایش هزارهٔ شاهنامه، به کوشش دکتر محمّد جعفر یاحقی، تهران، فرهنگستان زبان و ادب فارسی ۱۳۹۲، صص ۱۷-۳۴.
۱۴۰. «مگر شبانه روز استاد ایرج افشار چند ساعت بود؟»، گزارش میراث، دورهٔ دوم، سال پنجم، شمارهٔ ۴۴، فروردین و اردیبهشت ۱۳۹۰، صص ۸-۱۰.
۱۴۱. «تصحیح نوآیین شاهنامه (بررسی ویرایش آقای فریدون جنیدی)»، آینهٔ میراث، شمارهٔ ۴۹، پاییز و زمستان ۱۳۹۰، صص ۵-۶۸.
۱۴۲. «چرا شاهنامه آخرش خوش است؟»، بخارا، شمارهٔ ۸۱، خرداد-تیر ۱۳۹۰، صص ۸۵۲-۸۵۵.
۱۴۳. «آیا شاهنامه پانصد بیت بد دارد؟»، گزارش میراث، دورهٔ دوم، سال پنجم، شمارهٔ چهل و ششم، مرداد و شهریور ۱۳۹۰، ص ۱۵.
۱۴۴. «فردوسی و شعوبیت»، خرد بر سر جان (یادنامهٔ استاد دکتر رجایی بخارایی)، به کوشش دکتر محمّد جعفر یاحقی، دکتر محمّد رضا راشد محصّل و دکتر سلمان ساکت، تهران، سخن ۱۳۹۱، صص ۱۷۹-۱۹۲.
۱۴۵. «کرامیه و شاهنامه»، مطالعات ایرانی، سال نهم، شمارهٔ ۱۸، پاییز ۱۳۸۹، صص ۱-۸.
۱۴۶. «گزارشی دقیق از سرگذشت فردوسی»، جهان کتاب، سال شانزدهم، شمارهٔ ۷ (پیاپی ۲۶۸-۲۶۹)، شهریور-مهر ۱۳۹۰، صص ۳۵-۴۰.
۱۴۷. «خویشکاری ویژهٔ نخچیران در داستانهای پهلوانی ایران»، مزدک‌نامه ۳ (یادبود سومین سالگرد درگذشت مزدک کیانفر)، خواهان جمشید کیانفر و پروین استخری، تهران، پروین استخری ۱۳۸۹، صص ۲۷۵-۲۷۹.
۱۴۸. «فردوسی در تنور (افسانه‌ای فراموش‌شده از سرگذشت فردوسی)»، گزارش میراث، دورهٔ دوم، سال پنجم، شمارهٔ ۴۷. ۴۸، مهر-دی ۱۳۹۰، صص ۵۱ و ۵۲.
۱۴۹. «ملاحظات دربارهٔ کتاب‌شناسی فردوسی و شاهنامه»، گزارش میراث (ویژه نامهٔ نقد کتاب)، دورهٔ دوم، ضمیمهٔ شمارهٔ سه، اسفند ۱۳۹۱، صص ۶-۱۵.

۱۵۰. «برگزیده شاهنامه به انتخاب صائب»، دانش و آزادگی و... (ارج‌نامه دکتر محمدرضا راشد محصل)، به درخواست و اشراف: دکتر محمدجعفر یاحقی، دکتر سلمان ساکت و دکتر آرش اکبری مفاخر، تهران، سخن ۱۳۹۳، صص ۱۷۱-۱۹۶.
۱۵۱. «خلاف آمد عادت در شاهنامه پژوهی»، مجموعه مقالات فردوسی پژوهی، به کوشش منوچهر اکبری، تهران، خانه کتاب ۱۳۹۰، دفتر اول، صص ۱۱-۲۰.
۱۵۲. «درباره اشعار غیر شاهنامه‌ای منسوب به فردوسی»، مجموعه مقالات هزارمین سال سرایش شاهنامه، تهران، معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی ۱۳۹۰، صص ۵۵-۶۲.
۱۵۳. «رساله‌ای در نقد نقالی از دوره قاجاری»، آینه میراث، سال یازدهم، شماره دوم (پیاپی ۵۳)، پاییز و زمستان ۱۳۹۲، صص ۷-۳۵.
۱۵۴. «مقالات دو یا چند مولفی، آفتی نوظهور در تحقیقات ادبی (آسیب شناسی و اقتراح)»، گزارش میراث، دوره دوم، ضمیمه شماره ۲، تیرماه ۱۳۹۱، صص ۱۰-۱۳.
۱۵۵. «شاهنامه و تاریخ»، مجموعه مقالات فردوسی پژوهی، به کوشش یاسر موحد فرد، تهران، خانه کتاب ۱۳۹۰، دفتر دوم، صص ۴۵۳-۴۶۱.
۱۵۶. «تُخشان (تصحیح یک واژه تصحیف شده در شاهنامه)»، فرهنگ نویسی، شماره ۷، دی ۱۳۹۲، صص ۱۳۸-۱۶۱.
۱۵۷. «فرود آمد از پای سرو سهی»، جهان کتاب، سال هفدهم، شماره ۶-۸ (پیاپی ۲۸۰-۲۸۲)، شهریور-آبان ۱۳۹۱، صص ۷-۱۱.
۱۵۸. «یک اشاره نادرِ طبّی در کهن‌ترین طومار نقالی»، گزارش میراث، شماره ۵۲ و ۵۳، مرداد-آبان ۱۳۹۱، صص ۲۸-۳۱.
۱۵۹. «خاستگاه پارتی خاندان رستم»، دکتر علی‌رضا شاپور شهبازی، ترجمه سجّاد آیدنلو، فصلنامه پاژ، شماره ۱۷، بهار ۱۳۹۴، صص ۳۱-۴۸.
۱۶۰. «پیشنهادی برای تصحیح ضبط دو واژه در شاهنامه (آوردگاه نرآهو، تُخشش کارزار)»، جستارهای ادبی، سال چهل و هفتم، شماره سوم، (پیاپی ۱۸۶)، پاییز ۱۳۹۳، صص ۱-۱۶.
۱۶۱. «رخش یا دخش؟ (بررسی ضبط یک لغت در شاهنامه)»، پژوهشنامه ادب حماسی دانشگاه آزاد رودهن، سال نهم، شماره پانزدهم، بهار و تابستان ۱۳۹۲، صص ۱۱-۲۹.
۱۶۲. «زرین‌قبانامه، منظومه پهلوانی ناشناخته»، مجله زبان و ادبیات فارسی دانشگاه خوارزمی، سال بیست و دوم، شماره ۷۷، پاییز و زمستان ۱۳۹۲، صص ۷-۳۸.
۱۶۳. «چند واژه نادر و نویافته در منظومه پهلوانی زرین‌قبانامه»، متن‌شناسی ادب فارسی (پژوهش زبان و ادبیات فارسی سابق دانشگاه اصفهان)، سال چهل و نهم، دوره جدید، سال پنجم، شماره دوم (پیاپی ۱۸)، تابستان ۱۳۹۲، صص ۲۱-۳۸.

۱۶۴. «همایون‌نامه، منظومه‌ای دینی-تاریخی و پیرو شاهنامه از سدهٔ هفتم»، کتاب ماه ادبیّات، سال شانزدهم، شمارهٔ ۷۶ (پیاپی ۱۹۰)، مرداد ۱۳۹۲، صص ۵۵-۶۷.
۱۶۵. «دریغ آن کیی بُرز بالای او (به یاد استاد دکتر بهمن سرکاراتی)»، بخارا، شمارهٔ ۹۳، خرداد-تیر ۱۳۹۲، صص ۵۶۲-۵۶۹.
۱۶۶. «اسطوره‌شناسی ایرانی بی‌رستم ماند»، جهان کتاب، سال هجدهم، شمارهٔ ۳-۵ (پیاپی ۲۸۹-۲۹۱)، خرداد-مرداد ۱۳۹۲، ص ۵۰.
۱۶۷. «یادداشت‌هایی بر مقالات شاهنامه‌شناختی استاد تقی‌زاده»، کتاب ماه ادبیّات، شمارهٔ ۷۷ (پیاپی ۱۹۱)، شهریور ۱۳۹۲، صص ۱۴-۲۷.
۱۶۸. «اسفندیار، ایزدی گیاهی؟»، پژوهش‌های ادبی، سال یازدهم، شمارهٔ ۴۵، پاییز ۱۳۹۳، صص ۹-۴۶.
۱۶۹. «گواهی دیگر بر شهرت داستان رستم و اسفندیار در عربستانِ اوایلِ دورهٔ اسلامی»، گزارش میراث، شمارهٔ ۵۶ و ۵۷، فروردین-تیر ۱۳۹۲، صص ۴۳-۴۵.
۱۷۰. «بررسی تصحیح جدید سام‌نامه»، کتاب ماه ادبیّات، شمارهٔ ۸۰ (پیاپی ۱۹۴)، آذر ۱۳۹۲، صص ۵۷-۶۵.
۱۷۱. «برخی نکات و بن‌مایه‌های داستانی منظومهٔ پهلوانی-نقّالی زرّین‌قبا‌نامه»، دو فصل‌نامهٔ فرهنگ و ادب عامّه، دورهٔ ۱، شمارهٔ ۱، بهار و تابستان ۱۳۹۲، صص ۱-۴۰.
۱۷۲. «مشابهات حماسهٔ ارمنی دلاوران ساسون و شاهنامه»، جستارهای ادبی، سال چهل و هفتم، شمارهٔ دوم (پیاپی ۱۸۵)، تابستان ۱۳۹۳، صص ۱-۴۱.
۱۷۳. «رستم باز/رستم بازی» و «هفت لشکر» (دو ترکیب فارسی با منشأ حماسی)، فرهنگ‌نویسی، شمارهٔ ۱۳۹۴، ۹، صص ۱۶۵-۱۷۱.
۱۷۴. «اثبات یکی از بديهيّات شاهنامه‌شناسی»، کتاب ماه ادبیّات، شمارهٔ ۸۲ (پیاپی ۱۹۶)، بهمن ۱۳۹۲، صص ۷-۱۰.
۱۷۵. «از سرچشمه‌های فردوسی‌شناسی (حکایت منظوم زاهد و فردوسی در دیوان آذر بیگدلی)»، گزارش میراث، دورهٔ دوم، سال هفتم، شمارهٔ سوم و چهارم (پیاپی ۵۸ و ۵۹)، مرداد-آبان ۱۳۹۲، صص ۳۵-۳۹.
۱۷۶. «نگاهی به آویزهٔ یادداشت‌های شاهنامه»، جهان کتاب، سال هجدهم، شمارهٔ ۱۱ و ۱۲ (پیاپی ۲۹۷ و ۲۹۸)، بهمن و اسفند ۱۳۹۲، صص ۲۰-۲۴.
۱۷۷. «ویرایش و گزارش دیباچهٔ شاهنامه بر پایهٔ نسخهٔ سن‌ژوزف»، کتاب ماه ادبیّات، شمارهٔ ۱۹۸، فروردین ۱۳۹۳، صص ۲-۷.

۱۷۸. «نقد یک غفلت یا تغافل در متن‌شناسی شاهنامه (درباره تصحیح مصطفی جیحونی)»، جهان کتاب، سال نوزدهم، شماره ۶ و ۷ (پیاپی ۳۰۴ و ۳۰۵)، شهریور-مهر ۱۳۹۳، صص ۲۹-۳۲.
۱۷۹. «سه نکته از دستور تاریخی در شاهنامه و متون پهلوانی»، دستور، جلد دهم، اسفند ۱۳۹۳، صص ۴۷-۶۴.
۱۸۰. «دو پیشنهاد به وزارت علوم درباره مقالات علمی-پژوهشی (مورد مثال: رشته زبان و ادبیات فارسی)»، آینه پژوهش، سال بیست و پنجم، شماره ۵ و ۶ (پیاپی ۱۴۹ و ۱۵۰)، آذر-اسفند ۱۳۹۳، صص ۳۵-۳۸.
۱۸۱. «بازشناسی روایات «اکوان دیو» در سنت داستانی ایران»، کاوش نامه، سال شانزدهم، شماره ۳۰، بهار و تابستان ۱۳۹۴، صص ۹-۳۴.
۱۸۲. «درباره بیت: که رستم یلی بود در سیستان...»، گزارش میراث، دوره دوم، سال هشتم، شماره سوم و چهارم (پیاپی ۶۴ و ۶۵)، مرداد-آبان ۱۳۹۳، صص ۲۱-۲۳.
۱۸۳. «برخی روایات نقالی و شفاهی در ملحقات نسخ و چاپهای شاهنامه»، فرهنگ و ادب عامه، سال سوم، شماره پنجم، بهار و تابستان ۱۳۹۴، صص ۵۱-۱۰۰.
۱۸۴. «همایون‌نامه زجاجی و شاهنامه»، متن‌شناسی ادب فارسی، دوره جدید، شماره ۴ (پیاپی ۲۴)، زمستان ۱۳۹۳، صص ۱-۳۸.
۱۸۵. «داستان رستم و سهراب از استاد مینوی تا دکتر خالقی مطلق»، جهان کتاب، سال نوزدهم، شماره ۱۱ و ۱۲ (پیاپی ۳۰۹ و ۳۱۰)، بهمن-اسفند ۱۳۹۳، صص ۱۷-۲۲.
۱۸۶. «غیبت بهرام گور» (بررسی مضمونی حماسی-اساطیری در روایات پایان زندگی بهرام پنجم ساسانی)، شعرپژوهی (بوستان ادب سابق)، سال هشتم، شماره دوم (پیاپی ۲۸)، تابستان ۱۳۹۵، صص ۲۷-۶۰.
- ۱۸۷ و ۱۸۸. معرفی و بررسی دو تصحیح تازه شاهنامه (ویرایش نهایی چاپ مسکو و ویرایش دوم تصحیح دکتر خالقی مطلق)، ضمیمه شماره چهل مجله آینه میراث، سال ۱۳۹۴.
۱۸۹. «ملاحظات درباره مباحث ادبیات حماسی و اساطیری در تاریخ جامع ایران»، جهان کتاب، سال بیستم، شماره ششم (پیاپی ۳۱۶)، شهریور ۱۳۹۴، صص ۲۲-۳۳.
۱۹۰. «گرز، واژه‌ای از گویش خراسان در شاهنامه؟» (طرح مسأله و اقتراح)، پژوهشنامه ادب حماسی، سال یازدهم، شماره بیستم، پاییز و زمستان ۱۳۹۴، صص ۱۱-۲۴.
۱۹۱. ««پزشک» و «سرشک» در شاهنامه» (نکته‌ای لغوی و طبّی)، سخن عشق (جشن‌نامه استاد دکتر حسن انوری)، به خواستاری: دکتر علی‌اشرف صادقی و دکتر محمود عابدی، تهران، سخن ۱۳۹۵، صص ۸۱-۸۹.

۱۹۲. «بر جبین نقش کن از خون دل من خالی... (نگاهی به بیتی از حافظ از منظر اساطیری، آیینی و مردم‌شناختی)»، پیر گلرنگ (یادنامهٔ استاد فقید دکتر رشید عیوضی)، به خواستاری: رحمان مشتاق مهر و احمد گلی، به اهتمام: محمّد طاهری خسروشاهی، قم، نشر ادبیّات ۱۳۹۵، صص ۲۶۱-۲۷۳.
۱۹۳. «نگاهی به واژه‌های ترکی شاهنامه»، متن‌شناسی ادب فارسی، دوره جدید، شمارهٔ ۲ (پیاپی ۳۴)، تابستان ۱۳۹۶، صص ۱۱-۳۶.
۱۹۴. «هفت منظومهٔ پهلوانی پیرو شاهنامه»، جهان کتاب، سال بیست و یکم، شمارهٔ ۱ و ۲ (پیاپی ۳۲۳ و ۳۲۴)، فروردین-اردیبهشت ۱۳۹۵، صص ۱۷-۲۴.
۱۹۵. «احتمالاتی دربارهٔ سه ترکیب واژگانی در شاهنامه»، فرهنگ‌نویسی، جلد هفدهم، اسفند ۱۳۹۷، صص ۱۰۷-۱۲۲.
۱۹۶. «درختی که تلخ آمد او را سرشت... (دربارهٔ سه بیت مشهور منسوب به فردوسی و سابقه و سیر تقلید از آنها در ادب فارسی)»، جستارهای ادبی، سال چهل و نهم، شمارهٔ دوم (پیاپی ۱۹۳)، تابستان ۱۳۹۵، صص ۱۰۷-۱۲۹.
۱۹۷. «معرفی چهار شاهنامه از سده‌های ششم و هفتم هجری»، نامهٔ فرهنگستان، دورهٔ شانزدهم، شمارهٔ ۱ (پیاپی ۶۱)، پاییز ۱۳۹۶، صص ۱۶۲-۱۷۸.
۱۹۸. «منظومه‌ای پهلوانی از سدهٔ پنجم هجری»، جهان کتاب، سال بیست و یکم، شمارهٔ ۷ و ۸ (پیاپی ۳۲۹ و ۳۳۰)، مهر-آبان ۱۳۹۵، صص ۱۸-۲۲.
۱۹۹. «سندی دیگر دربارهٔ تاریخ ولادت، مهاجرت و درگذشت بنداری، مترجم عربی شاهنامه»، گزارش میراث، دورهٔ دوم، سال نهم، شمارهٔ سوم و چهارم (پیاپی ۷۰ و ۷۱)، مرداد-آبان ۱۳۹۴، صص ۲۲-۲۵.
۲۰۰. «سگ کیخسرو (نکته‌ای اساطیری در یکی از گزارشهای شفاهی-مردمی داستان غیبت کیخسرو)»، مجلهٔ فرهنگ و ادبیّات عامه، سال پنجم، شمارهٔ ۱۵، مرداد و شهریور ۱۳۹۶، صص ۱۳۷-۱۵۳.
۲۰۱. ««تین» و «ابر» (دربارهٔ یک باور عامیانهٔ کهن در شاهنامه)»، دیهیم هفتاد (مهرنامهٔ استاد دکتر یاحقی)، به خواستاری و اشراف: دکتر محمود فتوحی، دکتر سلمان ساکت و اصغر ارشاد سرابی، تهران، سخن، ۱۳۹۷، صص ۶۵-۷۶.
۲۰۲. «تحقیقی دربارهٔ اسفندیار رویین‌تن»، جهان کتاب، سال بیست و یکم، شمارهٔ ۱۰ (پیاپی ۳۳۲)، دی ماه ۱۳۹۵، صص ۵-۹.
۲۰۳. «معرفی یک طومار نقّالی کهن به زبان ترکی»، آینهٔ میراث، سال پانزدهم، شمارهٔ اوّل (پیاپی ۶۰)، بهار و تابستان ۱۳۹۶، صص ۱۲۹-۱۴۹.

۲۰۴. «زنان در شاهنامه، تحقیقی ارزشمند و ترجمه‌ای نادرخور»، آینه پژوهش، سال بیست و هشتم، شماره اول (پیاپی ۱۶۳)، فروردین و اردیبهشت ۱۳۹۶، صص ۹۷-۱۱۰.
۲۰۵. «چند نکته و بن‌مایه داستانی حماسی-اساطیری در یک طومار نقالی کهن ترکی»، پژوهش‌نامه ادب حماسی، سال سیزدهم، شماره اول (پیاپی ۲۳)، بهار و تابستان ۱۳۹۶، صص ۱۳-۲۸.
۲۰۶. «نقدی بر نقد چاپهای انتقادی شاهنامه»، ایرانشهر امروز، سال اول، شماره ۵، دی-اسفند ۱۳۹۵، صص ۱۰۳-۱۲۳.
۲۰۷. «دو حرف اضافه پیاپی» (یک ویژگی نادر دستوری در شاهنامه و چند متن دیگر)، دستور، شماره ۱۴، زمستان ۱۳۹۷، صص ۵۱-۷۴.
۲۰۸. «یک منبع از دست رفته عربی از سده دوم درباره روایتهای ملی و پهلوانی ایران»، رستگار منصور (ارج‌نامه دکتر رستگار فسایی)، به کوشش امیر مهربابی، شیراز، نوید شیراز ۱۳۹۶، صص ۱۵۲-۱۵۹.
۲۰۹. «بعضی اشارات و تلمیحات حماسی برگرفته از روایتهای نقالی و شفاهی-عامیانه در شعر فارسی»، فرهنگ و ادبیات عامّه، سال پنجم، شماره ۱۸، بهمن و اسفند ۱۳۹۶، صص ۶۷-۱۰۳.
۲۱۰. «نقد و تحلیل تصحیح شبرنگ‌نامه» (داستان رستم و پسر دیو سپید)، پژوهش‌نامه انتقادی متون، سال هجدهم، شماره ۲، اردیبهشت ۱۳۹۷، صص ۱-۲۹.
۲۱۱. «فرهنگ اعلام شاهنامه»، جهان کتاب، سال بیست و دوم، شماره ۵ و ۶ (پیاپی ۳۳۹ و ۳۴۰)، مرداد و شهریور ۱۳۹۶، صص ۲۲-۲۷.
۲۱۲. «چند نکته، سند و آگاهی تازه درباره جام جمشید و کیخسرو»، مجله مطالعات فرهنگ و هنر آسیا، سال اول، شماره اول، بهار و تابستان ۱۳۹۶، صص ۱-۲۸.
۲۱۳. «برگزیده‌ای دیگر از شاهنامه فردوسی»، ایرانشهر امروز، سال دوم، شماره دوم (پیاپی ۷)، تیر-مرداد، شهریور ۱۳۹۶، صص ۱۱۱-۱۳۳.
۲۱۴. «جامهای ویژه چند شخصیت داستانی و تاریخی در متون ایرانی»، پژوهشهای ایران‌شناسی (دانشگاه تهران)، دوره ۷، شماره ۱، بهار و تابستان ۱۳۹۶، صص ۱-۱۴.
۲۱۵. «نقد و ردّ نظریات شرقی و غربی در شاهنامه‌شناسی»، جهان کتاب، سال بیست و دوم، شماره ۸ (پیاپی ۳۴۲)، آبان ۱۳۹۶، صص ۹-۱۵.
۲۱۶. «سابقه و سبب برگزاری «سیزده بدر» در سنتهای ایرانی»، فرهنگ و ادبیات عامّه، سال ششم، شماره ۲۰، خرداد و تیر ۱۳۹۷، صص ۱۳۵-۱۶۷.
۲۱۷. «تحلیل یک بیتی نظامی گنجوی از داستان رستم و اسفندیار»، پیش ادیب عشق (ارج‌نامه استاد دکتر سعید حمیدیان)، به خواستاری و اهتمام: دکتر احمد رضا بهرام پور عمران و دکتر محمّد امیر جلالی، تهران، قطره ۱۳۹۸، صص ۱۱۳-۱۲۲.

۲۱۸. «یادداشت‌هایی دربارهٔ فردوسی و شاهنامه»، آینهٔ پژوهش، سال بیست و نهم، شمارهٔ اوّل (پیاپی ۱۶۹)، فروردین و اردیبهشت ۱۳۹۷، صص ۸۷-۱۰۹.
۲۱۹. «نکات و اشاراتی نویافته دربارهٔ فردوسی و شاهنامه (ذیلی دیگر بر سرچشمه‌های فردوسی‌شناسی)»، جشن‌نامهٔ دکتر سیروس شمیسا، به کوشش دکتر یاسر دالوند، تهران، کتاب سده، ۱۳۹۸، صص ۱۱۱-۱۳۲.
۲۲۰. «زبان حال ابلیس در بیتی از حافظ»، پژوهش‌های ادب عرفانی (گوهر گویا)، سال سیزدهم، شمارهٔ سوم (پیاپی ۳۸)، پاییز ۱۳۹۷، صص ۹۹-۱۳۲.
۲۲۱. «ردّ اصالت چند بیت منسوب به فردوسی در فضای شبکه‌های مجازی»، بخارا، سال بیست و دوم، شمارهٔ ۱۲۵، مرداد- شهریور ۱۳۹۷، صص ۲۲۴-۲۳۴.
۲۲۲. «توضیح دو ضبط از دیوان حافظ (جام اسکندر) و (دیو مسلمان نشود)»، کاوش‌نامه، سال بیستم، شمارهٔ ۴۱، تابستان ۱۳۹۸، صص ۹-۴۷.
۲۲۳. «هر کسی از ظنّ خود شد یارِ» تصحیح شاهنامه»، جهان کتاب، سال بیست و سوم، شمارهٔ ۹ و ۱۰ (پیاپی ۳۵۵ و ۳۵۶)، آذر و دی ۱۳۹۷، صص ۶-۱۲.
۲۲۴. «ماه هاماوران یا شاه هاماوران؟ (تصحیح یک ضبط در داستان رستم و اسفندیار)»، پژوهش‌نامهٔ ادب حماسی، سال چهاردهم، شمارهٔ ۲۵، بهار و تابستان ۱۳۹۷، صص ۱۳-۳۴.
۲۲۵. «چنین گفت داننده دهقان پیر»، جهان کتاب، سال بیست و سوم، شمارهٔ ۳-۵ (پیاپی ۳۴۹-۳۵۱)، خرداد- مرداد ۱۳۹۷، صص ۱۵-۱۹.
۲۲۶. «جهان را بلندی و پستی توی» (بحث دربارهٔ یک بیت منسوب به فردوسی)، شعرپژوهی (دانشگاه شیراز)، سال یازدهم، شمارهٔ دوم (پیاپی ۴۰)، تابستان ۱۳۹۸، صص ۱-۳۰.
۲۲۷. «جامع‌ترین طومار نقالی شاهنامه»، جهان کتاب، سال بیست و سوم، شمارهٔ ۳-۵ (پیاپی ۳۶۱-۳۶۳)، خرداد- مرداد ۱۳۹۸، صص ۹-۱۳.
۲۲۸. «تحقیقی دربارهٔ مرغ افسانه‌ای ققنوس»، کهن‌نامهٔ ادب پارسی، سال دهم، شمارهٔ ۱، بهار و تابستان ۱۳۹۸، صص ۲۷-۶۳.
۲۲۹. «ملاحظات دربارهٔ واژه‌نامهٔ شاهنامه»، آینهٔ پژوهش، سال بیست و نهم، شمارهٔ ششم (پیاپی ۱۷۴)، بهمن و اسفند ۱۳۹۷، صص ۱۵۵-۱۶۹.
۲۳۰. «بکشتی، به گشنی یا به کشتی؟» (بررسی مجدد چهار بیت بحث‌برانگیز شاهنامه دربارهٔ ضحاک)، زبان و ادب فارسی دانشگاه تبریز، سال ۷۱، شمارهٔ ۲۳۸، پاییز و زمستان ۱۳۹۷، صص ۱-۲۶.
۲۳۱. «آیا خاستگاه چهارشنبه سوری از آتش گذشتن یا کشته شدن سیاوش است؟»، بخارا، سال بیست و دوم، شمارهٔ ۱۲۹، بهمن و اسفند ۱۳۹۷، صص ۳۱۲-۳۲۲.

۲۳۲. «تصحیح علمی-انتقادی از یک منظومه پهلوانی»، آینه پژوهش، سال سی‌ام، شماره دوم (پیاپی ۱۷۶)، خرداد و تیر ۱۳۹۸، صص ۸۱-۹۶.
۲۳۳. «زنی که بهرام چوبین او را دید که بود؟»، کهن‌نامه ادب پارسی، سال یازدهم، شماره دوم، پاییز و زمستان ۱۳۹۹، صص ۲۱-۵۲.
۲۳۴. «بنجیدن؛ مصدری کهن و متروک در شاهنامه»، پژوهشنامه ادب حماسی، سال پانزدهم، شماره دوم (پیاپی ۲۸)، پاییز و زمستان ۱۳۹۸، صص ۱۳-۲۶.
۲۳۵. «درباره اصالت یا افزودگی پنج بیت از دیباجه شاهنامه»، جشن‌نامه دکتر محمود مدبری (چاپ الکترونیکی)، ۱۳۹۸، صص ۵-۱۷.
۲۳۶. «قانعی طوسی مقلد کمتر شناخته‌شده فردوسی»، جستارهای نوین ادبی، سال پنجاه و یکم، شماره اول (پیاپی ۲۰۰)، بهار ۱۳۹۷، صص ۵۵-۹۰.
۲۳۷. «کیخسرو ازدهاکش»، زبان و ادب فارسی (دانشگاه تبریز)، سال ۷۲، شماره ۲۴۰، پاییز و زمستان ۱۳۹۸، صص ۲۴-۴۵.
۲۳۸. «درباره چند بیت منسوب به فردوسی»، آینه میراث، سال هفدهم، شماره اول (پیاپی ۶۴)، بهار و تابستان ۱۳۹۸، صص ۹-۳۹.
۲۳۹. «درباره دو بیت الحاقی در داستان رستم و سهراب»، نامه سروشیار (یادنامه استاد جمشید مظاهری)، به خواستاری و کوشش دکتر علی اکبر احمدی دارانی و دکتر گلپر نصری، قم، نشر ادبیات ۱۴۰۱، ج ۲، صص ۷۰۳-۷۱۱.
۲۴۰. «نام ترکی افراسیاب در دو متن فارسی»، نامه فرهنگستان، دوره هفدهم، شماره دوم (پیاپی ۶۶)، زمستان ۱۳۹۷، صص ۶۵-۷۲.
۲۴۱. «بازشناسی و تصحیح کاربردهای مصدر «چفتن» در چند بیت شاهنامه»، پژوهش‌های ایران‌شناسی (نامواره دکتر محمود افشار)، به کوشش دکتر محمد افشین وفایی و پژمان فیروزبخش، تهران، بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار و سخن ۱۴۰۳، دفتر بیست و سوم، صص ۱۹-۴۱.
۲۴۲. «چاپی دیگر از طومار نقالی نسخه کتابخانه مجلس (کتابت ۱۲۴۵ ه.ق.)»، جهان کتاب، سال بیست و چهارم، شماره ۱۱-۱۲ (پیاپی ۳۶۹ و ۳۷۰)، بهمن و اسفند ۱۳۹۸، صص ۲۸-۳۰.
۲۴۳. «کدام نود و یک بیت در اواخر دوره قاجار به شاهنامه افزوده شده است؟»، بخارا، سال بیست و چهارم، شماره ۱۳۷، خرداد-تیر ۱۳۹۹، صص ۳۸۵-۳۹۵.
۲۴۴. «سه منظومه پهلوانی نویافته»، آینه پژوهش، سال سی و یکم، شماره چهارم (پیاپی شماره ۱۸۴)، مهر و آبان ۱۳۹۹، صص ۱۷۹-۱۹۷.

۲۴۵. «توضیحی دربارهٔ نام اسفندیار»، جشن‌نامهٔ استاد مصطفی کاویانی، در دست تدوین.
۲۴۶. «یکی از نمونه‌های کهن‌سازی کاذب زبان شاهنامه و تفسیری ایدئولوژیک»، بخارا، سال بیست و پنجم، شمارهٔ ۱۳۹، مهر و آبان ۱۳۹۹، صص ۲۸-۳۶.
۲۴۷. «بهترین شرح شاهنامه کدام است؟»، بخارا، شمارهٔ ۱۴۰، آذر-دی ۱۳۹۹، صص ۴۰-۵۱.
۲۴۸. «جدیدترین فرهنگ جای‌نامهای شاهنامه»، فرهنگ‌بان، سال دوم، شمارهٔ ۶، تابستان ۱۳۹۹، صص ۱۷۴-۱۹۷.
۲۴۹. «روایات و اشارات چگونگی رویین‌تن شدن اسفندیار از سدهٔ پنجم تا چهاردهم هجری»، فصلنامهٔ پاژ، سال نهم، شمارهٔ چهارم (پیاپی ۴۰)، زمستان ۱۳۹۹، صص ۵-۴۰.
۲۵۰. «اول بهمن ماه، زادروز فردوسی نیست»، بخارا، سال بیست و پنجم، شمارهٔ ۱۴۱، بهمن و اسفند ۱۳۹۹، صص ۲۲-۲۷.
۲۵۱. «بدو اندرون هفت کشور پدید»، جهان‌کتاب، سال بیست و پنجم، شمارهٔ ۹ و ۱۰ (پیاپی ۳۷۹ و ۳۸۰)، آذر و دی ۱۳۹۹، صص ۱۰-۱۲.
۲۵۲. «جعل هفده بیت دیگر به نام فردوسی در فضای شبکه‌های مجازی»، بخارا، شمارهٔ ۱۴۲، فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۰، صص ۷۱-۷۹.
۲۵۳. «خسرو اشک در شاهنامه کیست؟» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه)، بخارا، شمارهٔ ۱۴۳، خرداد-تیر ۱۴۰۰، صص ۲۲-۴۲.
۲۵۴. «اورخ یا اورج، واژه‌ای ناشناخته در شاهنامه» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۲)، بخارا، سال بیست و ششم، شمارهٔ ۱۴۴، تابستان ۱۴۰۰، صص ۲۴-۳۶.
۲۵۵. «بی‌حرمتی پسر چنگیزخان به تربت فردوسی» (گزارشی از حمدالله مستوفی)، جشن‌نامهٔ دکتر محمدرضا نصیری، در دست تدوین.
۲۵۶. «نکاتی دربارهٔ تصحیح تازهٔ فرامرزنمهٔ کوچک و سراینده و زمان نظم آن»، گزارش میراث، شمارهٔ ۹۲-۹۳، پاییز-زمستان ۱۳۹۹، صص ۹۹-۱۱۳.
۲۵۷. «ساقی تبریزی، نقّال داستانهای شاهنامه در تبریز دورهٔ قاجاری»، گزارش میراث، سال چهارم، شمارهٔ سوم و چهارم (پیاپی ۸۸ و ۸۹)، پاییز و زمستان ۱۳۹۸، صص ۷۷-۸۲.
۲۵۸. «کاوه یا گاوّه؟» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۳)، بخارا، سال بیست و ششم، شمارهٔ ۱۴۶، مهر-آبان ۱۴۰۰، صص ۲۶-۵۴.
۲۵۹. «باز هم «کاوه» یا «گاوّه»؟ و نکته‌ای در روان‌شناسی خوانندگان تحقیقات ادبی-شاهنامه‌شناختی»، بخارا، شمارهٔ ۱۴۸، بهمن و اسفند ۱۴۰۰، صص ۵۲-۷۲.
۲۶۰. «شاهنامه متنی عرفانی یا اشرافی نیست»، جهان‌کتاب، سال بیست و ششم، شمارهٔ ۹ (پیاپی ۳۹۱)، بهمن و اسفند ۱۴۰۰، صص ۱۶-۱۹.

۲۶۱. «دکتر اکبر نحوی، محقق نکته‌یاب ادبی حماسی»، بهین‌نامه (یادنامه چهلمین روز درگذشت مرحوم دکتر اکبر نحوی)، شماره پنجم، زمستان ۱۴۰۰، صص ۷۶-۷۹.
۲۶۲. «فردوسی نام «رستم» را چگونه تلفظ می‌کرد؟» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۴)، بخارا، شماره ۱۴۹، فروردین-اردیبهشت ۱۴۰۱، صص ۶۰-۸۳.
۲۶۳. «نشانه‌ای از یک روایت نقّالی-شفاهی محتمل در ضبطی از دو نسخه کهن شاهنامه»، کلک وزین (یادنامه زنده‌یاد دکتر اکبر نحوی)، به کوشش مرکز پژوهش‌های زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شیراز، شیراز، دانشگاه شیراز ۱۴۰۲، صص ۲۵-۳۸.
۲۶۴. «ترجمه‌ای تکراری و تغییر نام یافته از کتاب بوطیقا و سیاست در شاهنامه»، جهان کتاب، سال بیست و هفتم، شماره ۱ (پیاپی ۳۹۲)، فروردین-اردیبهشت ۱۴۰۱، صص ۱۵-۱۷.
۲۶۵. «بازشناسی واژه نادر «نژندان» در بیتی از شاهنامه» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۵)، بخارا، شماره ۱۵۰، خرداد تیر ۱۴۰۱، صص ۲۸-۴۱.
۲۶۶. «از پاره‌ها و پراکنده‌های فردوسی‌شناسی»، به یاد ایرج افشار، به کوشش دکتر جواد بشری، تهران، بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار و سخن، ۱۴۰۲، دفتر دوم، صص ۲۳-۴۰.
۲۶۷. «محلّ «مکران» و «آب زره» در جغرافیای شاهنامه» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۶)، بخارا، شماره ۱۵۲، مهر و آبان ۱۴۰۱، صص ۵۶-۷۹.
۲۶۸. «هر کسی از ظنّ خود شد یار تصحیح شاهنامه» (۲)، آینه پژوهش، سال سی و سوم، شماره سوم (پیاپی ۱۹۵)، مرداد و شهریور ۱۴۰۱، صص ۱۷۳-۲۰۰.
۲۶۹. «دفاع یک آذربایجانی از فردوسی در خراسان»، بخارا، شماره ۱۵۳، آذر و دی ۱۴۰۱، صص ۵۶-۶۴.
۲۷۰. «تصحیح و توضیح مصرّعی از داستان رستم و سهراب»، آینه میراث، سال بیست و یکم، شماره اول (پیاپی ۷۲)، بهار و تابستان ۱۴۰۲، صص ۵-۳۳.
۲۷۱. «ضایعه‌ای جبران‌ناپذیر در جهان شاهنامه‌شناسی»، بخارا، شماره ۱۵۴، بهمن و اسفند ۱۴۰۱، صص ۴۱۷-۴۲۴.
۲۷۲. «رفتن در اوج»، پایگاه اینترنتی مرکز میراث مکتوب، بعد از آن: روزنامه اطلاعات، شماره ۲۸۳۱۱، پنجشنبه ۲۹ دی ۱۴۰۱، ص ۶.
۲۷۳. «آنچه باید از زیست علمی دکتر ابوالفضل خطیبی آموخت»، تجربه، دوره جدید، شماره ۱۶ (پیاپی ۱۶۶)، بهمن ۱۴۰۱، ص ۹.
۲۷۴. «فقدان شاهنامه‌شناس برجسته»، نامه فرهنگستان، دوره ۲۳، شماره ۲ (پیاپی ۹۰)، خرداد و تیر ۱۴۰۳، صص ۳-۹.

۲۷۵. «تصحیح بیتی از داستان زال و رودابه و بازیابی واژه‌ای کهن در شاهنامه»، پژوهندهٔ نامهٔ باستان (یادنامهٔ مرحوم دکتر ابوالفضل خطیبی)، به کوشش: سجّاد آیدنلو، دکتر سلمان ساکت و دکتر رضا غفوری، تهران، خاموش ۱۴۰۲، صص ۶۳۳-۶۴۵.
۲۷۶. «جَدَد، یک لغت نادر عربی در شاهنامه» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۷)، بخارا، شمارهٔ ۱۵۶، خرداد و تیر ۱۴۰۲، صص ۵۸-۷۳.
۲۷۷. «دکتر ابوالفضل خطیبی و برخی ویژگی‌های علمی و اخلاقی»، فردان، شمارهٔ ۳، بهار ۱۴۰۲، صص ۱۸۲-۱۸۸.
۲۷۸. «کهن‌ترین اشارات به شخصیت‌ها و داستان‌های شاهنامه در اورمیّه» (گوشه‌ای از تاریخ فرهنگی و سیاسی اورمیّه بر اساس مستندات از تصحیح تازهٔ دیوان قطران تبریزی)، بخارا، شمارهٔ ۱۵۹، آذر و دی ۱۴۰۲، صص ۴۱-۷۵.
۲۷۹. «به دام افتادن بهرام در هند» (یک تلمیح داستانی ناشناخته در دیوان قطران تبریزی)، آینهٔ میراث، زیر چاپ.
۲۸۰. «دوال کشیدن از سر تا پای ضحاک و بستن او در شاهنامه» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۸)، بخارا، شمارهٔ ۱۶۲، خرداد و تیر ۱۴۰۳، صص ۲۶-۴۱.
۲۸۱. «نه مقالهٔ برگزیده در حوزهٔ زبان و ادبیات فارسی و فرهنگ ایران»، سیاست‌نامه، سال هشتم، شمارهٔ ۲۹، زمستان ۱۴۰۲، صص ۷۴ و ۷۵.
۲۸۲. «بسی رنج بردی در این سال سی» (دربارهٔ مرکز میراث مکتوب)، ویژه‌نامهٔ سی سالگی میراث مکتوب، اسفند ۱۴۰۲، ص ۶.
۲۸۳. «معنای درست بیت نخست شاهنامه چیست؟» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۹)، بخارا، شمارهٔ ۱۶۳، مرداد و شهریور ۱۴۰۳، صص ۴۲-۵۰.
۲۸۴. «بررسی دوبارهٔ نام طبقات چهارگانهٔ دورهٔ جمشید در شاهنامه» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۱۰)، بخارا (در نوبت چاپ).
۲۸۵. «نگارندهٔ برشده گوهر است» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۱۱)، بخارا (زیر چاپ).
۲۸۶. «شنیدم ز دانا دگرگون از این» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۱۲)، بخارا (در نوبت چاپ).
۲۸۷. «ز یاقوت سرخ است چرخ کبود» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۱۳)، بخارا (در نوبت چاپ).
۲۸۸. «چو هفتاد کشتی» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۱۴)، بخارا (در نوبت چاپ).
۲۸۹. «چشم خروس» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۱۵)، بخارا (در نوبت چاپ).
۲۹۰. «تأیید ضبط «کاس: خوک» در نسخه‌ای متأخر از شاهنامه» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۱۶)، بخارا (در نوبت چاپ).

۲۹۱. «روشن جهان دار» (طرح نمونه‌ای از مشکلات شاهنامه) (۱۷)، بخارا (در نوبت چاپ).
۲۹۲. «خوی بد دقیقی در شاهنامه»، جشن نامه دکتر محمود عابدی (زیر چاپ).
۲۹۳. «تصحیح و توضیح مصرعی از شاهنامه در پادشاهی جمشید»، جشن نامه دکتر ابوالقاسم اسماعیل‌پور (زیر چاپ).
۲۹۴. «ناهیدن» (اقتراح‌ی درباره یک واژه دشوار و ناآشنا در شاهنامه)، آینه پژوهش (زیر چاپ).

سخنرانی‌ها

۱. سخنرانی در همایش «چنان دان که خاک پی حیدرم»، دانشکده ادبیات دانشگاه اورمیه، آذر ۱۳۷۹.
۲. سخنرانی در همایش فردوسی‌پژوهان، تهران، نمایشگاه بین‌المللی کتاب، سرای اهل قلم، اردیبهشت ۱۳۸۰.
۳. سخنرانی در همایش بزرگداشت استاد شهریار، دانشگاه تبریز، آبان ۱۳۸۰.
۴. سخنرانی در نخستین همایش ملی ایران‌شناسی، تهران، خرداد ۱۳۸۱.
۵. سخنرانی در همایش عرفان پلی میان فرهنگها (بزرگداشت پروفسور آنه ماری شیمل)، دانشگاه تهران، مهر ۱۳۸۱.
۶. سخنرانی در جلسه نقد و بررسی شاهنامه تصحیح آقای مصطفی جیحونی، اصفهان، پاییز ۱۳۸۱.
۷. سخنرانی در نشست چشم‌انداز فردوسی‌پژوهی، تهران، خانه کتاب، اردیبهشت ۱۳۸۲.
۸. سخنرانی در همایش بزرگداشت فردوسی، دانشگاه فردوسی مشهد، اردیبهشت ۱۳۸۲.
۹. سخنرانی در همایش بزرگداشت استاد دکتر عباس زریاب خویی، خوی، مهر ۱۳۸۲.
۱۱. سخنرانی در مراسم بزرگداشت روز سعدی، دانشکده ادبیات دانشگاه اورمیه، اردیبهشت ۱۳۸۲.
۱۲. سخنرانی در مراسم بزرگداشت روز حافظ، دانشکده ادبیات دانشگاه اورمیه، مهر ۱۳۸۲.
۱۳. سخنرانی در همایش تجلی عرفان در سخن سخنوران آذربایجان، دانشگاه اورمیه، مهر ۱۳۸۲.
۱۴. سخنرانی و پرسش و پاسخ درباره موضوع «آذربایجان و شاهنامه»، دانشکده ادبیات اورمیه، آذر ۱۳۸۲.
۱۵. سخنرانی در مراسم بزرگداشت فردوسی، دانشکده ادبیات اورمیه، اردیبهشت ۱۳۸۳.
۱۶. سخنرانی در همایش بزرگداشت استاد ملك الشعرأ بهار، دانشگاه تهران، اردیبهشت ۱۳۸۳.
۱۷. سخنرانی در نشست فردوسی و شاهنامه‌پژوهان، تهران، نمایشگاه بین‌المللی کتاب، سرای اهل قلم، اردیبهشت ۱۳۸۳.
۱۸. سخنرانی در مراسم بزرگداشت فردوسی، اصفهان، موزه هنرهای معاصر، اردیبهشت ۱۳۸۳.

۱۹. سخنرانی در کنگرهٔ بزرگداشت استاد دکتر عبدالحسین زرین‌کوب، بروجرد، مهر ۱۳۸۳.
۲۰. سخنرانی در دومین همایش ملی ایران‌شناسی، تهران، آذر و دی ۱۳۸۳.
۲۱. سخنرانی در مجلس بزرگداشت استاد دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن، یزد، اردیبهشت ۱۳۸۴.
۲۲. سخنرانی در مراسم بزرگداشت فردوسی، اصفهان، انجمن دوستداران فردوسی، اردیبهشت ۱۳۸۴.
۲۳. سخنرانی با عنوان «کارکردهای شاهنامه در دوران معاصر»، دانشگاه پیام نور تبریز، خرداد ۱۳۸۴.
۲۴. سخنرانی در همایش بین‌المللی متن‌شناسی شاهنامه، دانشگاه فردوسی مشهد، اردیبهشت ۱۳۸۵.
۲۵. سخنرانی در مراسم بزرگداشت فردوسی، اصفهان، انجمن دوستداران فردوسی، اردیبهشت ۱۳۸۵.
۲۶. سخنرانی در نخستین گردهمایی انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران، دانشگاه اصفهان، شهریور ۱۳۸۵.
۲۷. سخنرانی و پرسش و پاسخ با عنوان «بررسی انواع تحولات اسطوره در ساخت داستانی حماسه»، دانشگاه تربیت معلّم آذربایجان، تبریز، آبان ۱۳۸۵.
۲۸. سخنرانی و پرسش و پاسخ با عنوان «همای‌نامه، منظومهٔ پهلونی- غنایی (رمانس) کمتر شناخته‌شده»، دانشگاه تربیت معلّم آذربایجان، تبریز، اسفند ۱۳۸۵.
۲۹. سخنرانی در مراسم روز سعدی، دانشگاه پیام نور اورمیه، اردیبهشت ۱۳۸۶.
۳۰. سخنرانی در همایش بزرگداشت فردوسی، بابل، اردیبهشت ۱۳۸۶.
۳۱. سخنرانی در دومین همایش پژوهشی احوال و آثار فردوسی، دانشگاه فردوسی مشهد، اردیبهشت ۱۳۸۶.
۳۲. سخنرانی در مراسم بزرگداشت فردوسی، اصفهان، انجمن طبیعت‌یاران، اردیبهشت ۱۳۸۶.
۳۳. سخنرانی در مراسم بزرگداشت فردوسی، اصفهان، انجمن دوستداران فردوسی، اردیبهشت ۱۳۸۶.
۳۴. سخنرانی در همایش کشوری بزرگداشت فردوسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، خرداد ۱۳۸۶.
۳۵. سخنرانی در دومین گردهمایی انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران، دانشگاه فردوسی مشهد، شهریور ۱۳۸۶.
۳۶. سخنرانی در همایش بزرگداشت استاد شهریار، دانشگاه پیام نور اورمیه، اردیبهشت ۱۳۸۷.
۳۷. سخنرانی در همایش بزرگداشت فردوسی، دانشگاه پیام نور نجف‌آباد، اردیبهشت ۱۳۸۷.
۳۸. سخنرانی در مراسم بزرگداشت فردوسی، انجمن طبیعت‌یاران، اصفهان، اردیبهشت ۱۳۸۷.
۳۹. سخنرانی در مراسم بزرگداشت فردوسی، دانشگاه آزاد شهرکرد، اردیبهشت ۱۳۸۷.
۴۰. سخنرانی در مراسم بزرگداشت فردوسی، انجمن دوستداران فردوسی، اصفهان، اردیبهشت ۱۳۸۷.
۴۱. سومین گردهمایی انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران، تهران، شهریور ۱۳۸۷.
۴۲. «بررسی داستان هفت خان رستم» از مجموعه درس‌گفتارهای فردوسی، شهر کتاب مرکزی تهران، ۲۴ مهر و ۱ آبان ۱۳۸۷.

۴۳. سخنرانی در مراسم بزرگداشت فردوسی، اصفهان، انجمن طبیعت‌یاران، ۲۳ اردیبهشت ۱۳۸۸.
۴۴. سخنرانی در مراسم بزرگداشت فردوسی، دانشگاه آزاد بجنورد، ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۸.
۴۵. سخنرانی در مراسم بزرگداشت روز فردوسی، فرهنگ‌سرای فردوسی، مشهد، ۲۵ اردیبهشت ۱۳۸۸.
۴۶. سخنرانی در مراسم رونمایی چاپ عکسی منظومه علی‌نامه، تهران، مرکز پژوهشی میراث مکتوب، ۱۴ شهریور ۱۳۸۸.
۴۷. سخنرانی در برنامه انجمن علمی دانشجویان ادبیات فارسی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، ۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۹.
۴۸. سخنرانی در نشست رازهای شاهنامه، سرای اهل قلم نمایشگاه کتاب تهران، ۲۰ اردیبهشت ۱۳۹۰.
۴۹. سخنرانی در همایش هزاره شاهنامه (برگزارشده از طرف فرهنگستان زبان و ادب فارسی)، تهران، ۲۵ اردیبهشت ۱۳۹۰.
۵۰. سخنرانی در جشنواره ادبیات خنیایی، تهران، خانه موسیقی ایران، ۲۶ اردیبهشت ۱۳۹۰.
۵۱. سخنرانی در همایش هزارمین سال سرایش شاهنامه، تهران، مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی، آذر ۱۳۹۰.
۵۲. سخنرانی در همایش دبیران ادبیات استان آذربایجان غربی، اورمیه، آذر ۱۳۹۰.
۵۳. سخنرانی در همایش بزرگداشت فردوسی، دانشگاه فردوسی مشهد، اردیبهشت ۱۳۹۱.
۵۴. سخنرانی در نشست انجمنهای علمی دبیران ادبیات کشور در شهرستان اورمیه، مرداد ۱۳۹۲.
۵۵. سخنرانی در نشست ماهانه فرهنگستان زبان و ادب فارسی، تهران، اردیبهشت ۱۳۹۳.
۵۶. سخنرانی در مراسم نکو داشت دکتر راشد محصل و رونمایی از جشن‌نامه ایشان، مشهد، مرداد ۱۳۹۳.
۵۷. سخنرانی در شب شاهنامه مجله بخارا (رونمایی ویرایش دوم شاهنامه دکتر خالقی مطلق)، تهران، اسفند ۱۳۹۳.
۵۸. سخنرانی در کارگاه شاهنامه‌شناسی، دانشگاه آزاد نجف‌آباد، ۲۳ اردیبهشت ۱۳۹۴.
۵۹. سخنرانی در کارگاه شاهنامه‌شناسی، دانشگاه پیام نور نجف‌آباد، ۲۴ اردیبهشت ۱۳۹۴.
۶۰. سخنرانی در مراسم بزرگداشت روز فردوسی، انجمن دوستداران فردوسی، اصفهان، ۲۵ اردیبهشت ۱۳۹۴.
۶۱. سخنرانی در معرفی و بررسی کتابهای شاهنامه (۱) و (۲)، تهران، دانشگاه بهشتی، اسفند ۱۳۹۴.
۶۲. سخنرانی در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، اردیبهشت ۱۳۹۵.
۶۳. سخنرانی در مراسم بزرگداشت فردوسی در اصفهان، اردیبهشت ۱۳۹۵.
۶۴. سخنرانی در همایش شاهنامه پس از شاهنامه، مشهد، دانشگاه فردوسی، اردیبهشت ۱۳۹۵.
۶۵. سخنرانی در دانشکده ادبیات دانشگاه فردوسی مشهد، اردیبهشت ۱۳۹۵.

۶۶. سخنرانی در دانشگاه فرهنگیان مشهد، اردیبهشت ۱۳۹۵.
۶۷. سخنرانی برای دانش‌آموزانِ مرحلهٔ نهاییِ المپیاد ادبی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، مرداد ۱۳۹۵.
۶۸. سخنرانی در دهمین جلسهٔ کارگاه شاهنامه‌خوانی تبریز، شهریور ۱۳۹۶.
۶۹. سخنرانی در یازدهمین برنامهٔ کتاب‌خوان شعر، اورمیّه، آذر ۱۳۹۶.
۷۰. سخنرانی در بیستمین جلسهٔ کارگاه شاهنامه‌خوانی تبریز، آذر ۱۳۹۶.
۷۱. سخنرانی در شب شاهنامهٔ نقّالان، تهران، اسفند ماه ۱۳۹۶.
۷۲. سخنرانی در نخستین همایش ملی بزرگداشت فردوسی، دانشگاه باهنر کرمان، ۲۲ اردیبهشت ۱۳۹۷.
۷۳. سخنرانی در اولین سمینار ملی ایران‌شناسی، دانشگاه ولی عصر رفسنجان، ۲۳ اردیبهشت ۱۳۹۷.
۷۴. سخنرانی در مراسم بزرگداشت فردوسی و شاهنامه، اصفهان، ۲۴ اردیبهشت ۱۳۹۷.
۷۵. سخنرانی در مراسم بزرگداشت فردوسی در یزدان‌شهر اصفهان، ۲۵ اردیبهشت ۱۳۹۷.
۷۶. سخنرانی در شب صلح و شاهنامه، تهران، ۱۲ تیر ۱۳۹۷.
۷۷. سخنرانی در سومین دورهٔ جایزهٔ سرو ایرانی، تهران، ۱۴ تیر ۱۳۹۷.
۷۸. سخنرانی در برنامهٔ دیدار و گفتگو با سجّاد آیدنلو، اورمیّه، کافه کتاب آرش، ۳ مرداد ۱۳۹۷.
۷۹. سخنرانی در شب تبریز و شاهنامه، تبریز، ۲۸ مهر ۱۳۹۷.
۸۰. سخنرانی با موضوع «سابقه و سبب برگزاری چهارشنبه سوری و سیزده بدر در سنت‌های ایرانی» در کتابخانهٔ بامداد امید اورمیّه، ۲۰ اسفند ۱۳۹۷.
۸۱. سخنرانی در همایش بزرگداشت فردوسی در مشهد، اردیبهشت ۱۳۹۸.
۸۲. سخنرانی در شب استاد دکتر بهمن سرکاراتی، تبریز، تیر ۱۳۹۸.
۸۳. سخنرانی در شب استاد دکتر منوچهر مرتضوی، تبریز، مرداد ۱۳۹۸.
۸۴. سخنرانی در برنامهٔ «خردنامهٔ جاودانی» (دربارهٔ فردوسی و شاهنامه)، دانشگاه خلیج فارس، بوشهر، آذر ۱۳۹۸.
۸۵. سخنرانی دربارهٔ «شب یلدا» در کتابخانهٔ بامداد امید اورمیّه، آذر ۱۳۹۸.
۸۶. حضور در برنامهٔ روز بزرگداشت فردوسی در اورمیّه با موضوع «شاهنامه و هویت ملی ایران و نسبت آذربایجان با آن»، جلسهٔ مجازی/ اینستاگرامی از سوی مؤسسهٔ ندای آذر مهر ایرانیان (به صورت پنج ساعت گفتگو و پرسش و پاسخ زنده و پیوسته از ساعت ۲۱ تا ۲/۳۰ بامداد)، ۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۰.
۸۷. سخنرانی در جلسهٔ معرفی و بررسی کتاب آذربایجان و شاهنامه، اورمیّه، کتابخانهٔ مرکزی، شهریور ۱۴۰۰.

۸۸. سخنرانی در بزرگداشت دکتر حسن انوری در قالب برنامه عصر کتاب، اورمیّه، آبان ۱۴۰۰.
۸۹. سخنرانی در بزرگداشت سجاد آیدنلو، دانشگاه پیام نور اورمیّه، آذر ۱۴۰۰.
۹۰. سخنرانی در «شب آذربایجان و شاهنامه»، تبریز، ۱۷ اسفند ۱۴۰۰.
۹۱. سخنرانی در برنامه بزرگداشت دکتر سعید سلیمان‌پور، اورمیّه، فروردین ۱۴۰۱.
۹۲. سخنرانی در برنامه بزرگداشت دکتر لطفعلی سقط‌فروش، خوی، اردیبهشت ۱۴۰۱.
۹۳. سخنرانی در همایش روز فردوسی و زبان فارسی (برگزارشده از طرف فرهنگستان زبان و ادب فارسی)، تهران، تالار وحدت، ۲۵ اردیبهشت ۱۴۰۱.
۹۴. سخنرانی در برنامه روز بزرگداشت فردوسی، تهران، دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی، ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۱.
۹۵. سخنرانی در برنامه روز بزرگداشت فردوسی، اصفهان، ۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۱.
۹۶. سخنرانی در انجمن ادبی قرار اورمیّه (سخنرانی و پرسش و پاسخ درباره شاهنامه)، خرداد ۱۴۰۱.
۹۷. سخنرانی در بزرگداشت مرحوم دکتر محمدامین ریاحی، خوی، خرداد ۱۴۰۱.
۹۸. سخنرانی در جلسه نقد و بررسی چاپ دوم کتاب آذربایجان و شاهنامه، اورمیّه، تیر ۱۴۰۱.
۹۹. سخنرانی در بنیاد شهریار تبریز به دعوت بنیاد و اداره آموزش و پرورش آذربایجان شرقی، شهریور ۱۴۰۱.
۱۰۰. سخنرانی در برنامه روز بزرگداشت فردوسی (از طرف انجمن ادبی قرار)، اورمیّه، اردیبهشت ۱۴۰۲.
۱۰۱. سخنرانی در برنامه روز بزرگداشت فردوسی (از طرف انجمن فرهنگی افراز)، تکاب، اردیبهشت ۱۴۰۲.
۱۰۲. سخنرانی در شب دکتر مهری باقری (از طرف مجله بخارا)، تبریز، تیر ۱۴۰۲.
۱۰۳. سخنرانی در نشست «چشم‌انداز وحدت ملی ایران و آذربایجان»، تبریز، شهریور ۱۴۰۲.
۱۰۴. سخنرانی در جلسه رونمایی از تصحیح تازه دیوان قطران تبریزی، تبریز، آبان ۱۴۰۲.
۱۰۵. سخنرانی در شب شادروان دکتر ابوالفضل خطیبی (از طرف مجله بخارا)، تهران، دی ۱۴۰۲.
۱۰۶. سخنرانی در برنامه روز بزرگداشت نظامی، اورمیّه، اسفند ۱۴۰۲.
۱۰۷. سخنرانی در برنامه بزرگداشت روز فردوسی، اورمیّه، اردیبهشت ۱۴۰۳.
۱۰۸. سخنرانی در مجلس بزرگداشت استاد مصطفی جیحونی، (به صورت فیلم ضبط شده)، اصفهان، اردیبهشت ۱۴۰۳.

گفتگوهای علمی

روزنه‌ای به شاهنامه (گفتگو با شاهنامه‌پژوهان)، به کوشش وحید رویانی، مشهد، انتشارات آهنگ قلم ۱۳۸۶، صص ۱۵-۱۹.

- کتاب هفته، شماره ۱۵۹ (پیاپی ۸۱۰)، ۹ آذر ۱۳۸۷، ص ۱۳.
- کتاب هفته، شماره ۲۰۹ (پیاپی ۸۵۶)، ۹ آبان ۱۳۸۸، ص ۶.
- هفته‌نامه امرداد، سال دهم، شنبه ۶ آبان ۱۳۸۸، ص ۴.
- ویژه‌نامه نشریه خراسان به مناسبت بزرگداشت فردوسی، ۲۵ اردیبهشت ۱۳۹۱، صص ۲۰-۲۳.
- گزارش میراث (ویژه‌نامه کتاب‌سازی و انتقال)، دوره دوم، ضمیمه شماره ۲، تیر ۱۳۹۱، صص ۶۸ و ۶۹.
- «تصحیح شاهنامه بس»، کتاب ماه ادبیات، سال ششم، شماره ۶۵ (پیاپی ۱۷۹)، شهریور ۱۳۹۱، صص ۱۱-۲۱.
- «آذربایجان پایگاه شاهنامه»، مجله قلم‌یاران، سال چهارم، شماره ۲۵، مهر ۱۳۹۹، صص ۱۳۹-۱۴۳.
- سخن‌های دانندگان (گفت و گو با شاهنامه‌شناسان)، به کوشش حامد مهاد، به خواستاری و اشراف: دکتر محمدجعفر یاحقی، تهران، نگاه معاصر ۱۴۰۰، صص ۳۳-۴۱.
- «اسطوره و حماسه»، مجله ادبی نوپا، شماره ۷، تابستان و پاییز ۱۴۰۲، صص ۶۵-۷۳.
- «سیمای زنان در شاهنامه»، مجله آزما، شماره ۱۸۰، فروردین ۱۴۰۳، صص ۵۲ و ۵۳.

مقامها و موفقیت‌های علمی

۱. برنده مدال طلا و نفر اول ایران در دهمین المپیاد ادبی دانش‌آموزی، تابستان ۱۳۷۶.
۲. رتبه ۹ کنکور سراسری در گروه علوم انسانی منطقه دو، سال ۱۳۷۷.
۳. دانشجوی نمونه ایران در دوره کارشناسی، آذر ۱۳۸۰.
۴. انتخاب به عنوان یکی از شش نخبه علمی دانشگاه اورمیه، سال ۱۳۸۰.
۵. انتخاب مقاله «خورشیدی دیگر از افق شاهنامه‌شناسی» به عنوان یکی از چهار مقاله شایسته تقدیر در دومین آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی، آبان ۱۳۸۱.
۶. تقدیر و تشویق به عنوان یکی از ۱۱۰ جوان برگزیده کشور.
۷. منتقد کتاب برگزیده حوزه ادبیات در نخستین جشنواره نقد کتاب، آذر ۱۳۸۳.
۸. دانشجوی پژوهشگر نمونه استان آذربایجان غربی، آذر ۱۳۸۳.
۹. دانشجوی نمونه ایران در دوره کارشناسی ارشد، بهمن ۱۳۸۳.
۱۰. کتابخوان نمونه کشوری، آذر ۱۳۸۵.
۱۱. انتخاب به عنوان یکی از نخبگان علمی استان آذربایجان غربی، فروردین ۱۳۸۶.
۱۲. رتبه سوم در بخش مقاله دومین جشنواره بین‌المللی رسانه‌ای میراث فرهنگی، اردیبهشت ۱۳۸۶.
۱۳. انتخاب کتاب از اسطوره تا حماسه به عنوان کتاب شایسته تقدیر بخش نقد ادبی در نخستین دوره جایزه ادبی جلال آل احمد، آذر ۱۳۸۷.

۱۴. انتخاب کتاب نارسیده ترنج به عنوان کتاب برگزیده هفته کتاب در استان اصفهان، آبان ۱۳۸۷.
۱۵. انتخاب یکی از مقالات به عنوان رتبه اول در سومین جشنواره مطبوعات استان اصفهان، اردیبهشت ۱۳۸۷.
۱۶. یکی از پژوهشگران نمونه استان آذربایجان غربی (معرفی شده از سوی دانشگاه پیام نور استان)، آذر ۱۳۸۷ و ۱۳۸۹.
۱۷. شایسته تقدیر در بیست و ششمین دوره کتاب سال ایران با کتاب از اسطوره تا حماسه، بهمن ۱۳۸۷.
۱۸. برگزیده ششمین جشنواره نقد کتاب در حوزه ادبیات فارسی با مقاله «ویرایشی دیگر از شاهنامه»، آبان ۱۳۸۸.
۱۹. برگزیده دوازدهمین آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی با مقاله «تصحیح نوآیین شاهنامه»، آبان ۱۳۹۱.
۲۰. پژوهشگر برگزیده دانشگاه پیام نور اورمیّه، آذر ۱۳۹۱.
۲۱. یکی از پژوهشگران برگزیده دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی، آذر ۱۳۹۳.
۲۲. برگزیده چهاردهمین آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی با مقاله «ویرایش و گزارش دیباچه شاهنامه بر پایه نسخه سن ژوزف»، دی ۱۳۹۳.
۲۳. استاد برتر دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی، اردیبهشت ۱۳۹۴.
۲۴. یکی از پژوهشگران برتر دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی، آذر ۱۳۹۴.
۲۵. برگزیده سیزدهمین جشنواره نقد کتاب با رساله «معرفی و بررسی دو تصحیح تازه شاهنامه»، ضمیمه شماره ۴۰ آینه میراث، آذر ۱۳۹۵.
۲۶. یکی از پژوهشگران برگزیده دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی، آذر ۱۳۹۶.
۲۷. برگزیده سومین دوره جایزه سرو ایرانی، اسفند ۱۳۹۶.
۲۸. یکی از پژوهشگران برگزیده دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی، دی ۱۳۹۷.
۲۹. جزو پنج نامزد نهایی بخش «درباره شعر» در سیزدهمین دوره جشنواره شعر فجر (با کتاب در حضرت سیمرغ)، بهمن ۱۳۹۷.
۳۰. دریافت ششمین نشان عالی ملی فرهنگی- هنری فردوسی، مشهد، اردیبهشت ۱۳۹۸.
۳۱. شایسته تقدیر در شانزدهمین جشنواره نقد کتاب با مقاله «یادداشت‌هایی درباره فردوسی و شاهنامه»، آذر ۱۳۹۸.
۳۲. یکی از پژوهشگران برگزیده دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی، آذر ۱۳۹۸.
۳۳. یکی از پژوهشگران برگزیده استان آذربایجان غربی، دی ۱۳۹۹.

۳۴. یکی از پژوهشگران برگزیدهٔ حوزهٔ علوم انسانی در منطقهٔ سه دانشگاه پیام نور، دی ۱۳۹۹.
۳۵. یکی از دو نفر مفاخر و مشاهیر استان آذربایجان غربی (تقدیرشده در برنامهٔ عصر کتاب از طرف خانهٔ کتاب)، اورمیّه، اسفند ۱۳۹۹.
۳۶. یکی از پژوهشگران برگزیدهٔ دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی، آذر ۱۴۰۰.
۳۷. انتخاب کتاب آذربایجان و شاهنامه به عنوان برگزیدهٔ شانزدهمین جشنوارهٔ بین‌المللی شعر فجر، اسفند ۱۴۰۰.
۳۸. انتخاب کتاب آذربایجان و شاهنامه به عنوان برگزیدهٔ سی و نهمین دورهٔ کتاب سال، اسفند ۱۴۰۰.
۳۹. یکی از نخبگان ادبی ایران در رویداد ملی تجلیل از نخبگان ادبی (جایزهٔ مرحوم استاد همایی)، مرداد ۱۴۰۳.

فعالیت‌های جنبی علمی- فرهنگی و اجرایی

۱. دبیر علمی- اجرایی نخستین همایش دانشجویی گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه اورمیه با نام «چنان دان که خاک پی حیدرم»، آذر ۱۳۷۹.
۲. چهار دوره تدریس متون نظم و نثر (شاهنامه، حافظ، مثنوی، گلستان و بوستان) در کلاس‌های مرحلهٔ دوم المپیاد ادبی، انجمن نخبگان فرزانهٔ استان آذربایجان غربی (سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۳).
۳. مشاورهٔ ادبی دو نمایشنامه در موضوع شاهنامه‌ای.
۴. داور علمی کتابها و مقالات حوزهٔ شاهنامه و ادب حماسی ایران در پنجمین، ششمین و هشتمین آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی (از طرف مرکز پژوهش کتابخانهٔ مجلس)، تابستان ۱۳۸۴، ۱۳۸۵ و ۱۳۸۷.
۵. داور علمی مقالات شاهنامه‌پژوهی در چهارمین جشنوارهٔ نقد کتاب، سال ۱۳۸۶.
۶. داور علمی مقالات شاهنامه‌پژوهی برای مجلات علمی- پژوهشی مختلف.
۷. داور علمی کتاب در حوزهٔ شاهنامه‌پژوهی در چهارمین و پنجمین دورهٔ جایزهٔ جلال آل‌احمد.
۸. داور علمی کتابهای پیشنهاد شده برای چاپ به مرکز پژوهشی میراث مکتوب.
۹. عضو انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران.
۱۰. رئیس کتابخانهٔ دانشگاه پیام نور اورمیه (سوم بهمن ۱۳۸۶ تا پانزدهم فروردین ۱۳۸۸).
۱۱. عضو قطب علمی فردوسی‌شناسی و ادبیات خراسان دانشگاه فردوسی مشهد.
۱۲. عضو هیأت تحریریهٔ مجلهٔ مطالعات ایرانی (دانشگاه باهنر کرمان).
۱۳. سردبیر تخصصی ویژه‌نامهٔ شاهنامه و ادبیات حماسی در مجلهٔ جستارهای ادبی (دانشگاه فردوسی مشهد)، سال چهل و چهارم، شمارهٔ سوم (پیاپی ۱۷۴)، پاییز ۱۳۹۰.

۱۴. عضو کمیته علمی اولین همایش ملی بررسی ادبیات بومی ایران زمین، دانشگاه لرستان، فروردین ۱۳۹۴.
۱۵. عضو شورای علمی دهمین انجمن ترویج زبان و ادب فارسی، دانشگاه محقق اردبیلی، شهریور ۱۳۹۴.
۱۶. عضو هیئت تحریریه مجله مطالعات داستانی دانشگاه پیام نور.
۱۷. مدیر گروه ادبیات فارسی و زبانهای خارجی دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی (از سال ۱۳۹۳-۱۳۹۵ و ۱۳۹۵ تا آذر ۱۳۹۷).
۱۸. عضو هیأت تحریریه مجله سفینه (دانشگاه پنجاب پاکستان).
۱۹. عضو هیأت تحریریه مجله پژوهشنامه ادب حماسی (دانشگاه آزاد رودهن).
۲۰. عضو هیأت تحریریه مجله زبان و ادب فارسی (دانشگاه تبریز).
۲۱. داوری علمی کتابهای مربوط به شاهنامه در جایزه کتاب سال.
۲۲. داوری علمی کتابهای مربوط به شاهنامه در جشنواره فارابی.